ГАРЧИГ

БҮЛЭГ 1. ОРШИЛ 4
БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 5
2.1. Төслийн нэр 5
2.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч 5
2.3. Төслийн байршил 5
2.4. Ордын нөөц 7
2.5.Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, ажиллах горим 7
2.6.Ажиллах хүч 8
2.7.Ашиглалтын системийн сонголт, тоног төхөөрөмж 8
2.8.Уурхайн цахилгаан болон усан хангамж, дэд бүтцийн бэлтгэл 8
2.10.Уурхайн дэд бүтэц 9
2.11.Усан хангамж 9
2.12.Цахилгаан хангамж 9
2.13.Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа 9
БҮЛЭГ 3. ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА 10
БҮЛЭГ 4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ 11
БҮЛЭГ 5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖЕМНЕТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 16
5.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 16
5.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт 22
2025 онд нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй болно. 22
5.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 22
5.4. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 26
5.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 26
5.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт 27
5.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт 31
5.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт 34
5.9. Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт 35
5.10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт 36
2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ЗАРЦУУЛСАН НИЙТ ЗАРДАЛ 39
ДҮГНЭЛТ 40
АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ 41

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл 5
Хүснэгт 2. Талбайн цэгүүдийн солбицол 5
Хүснэгт 3. Ордын геологийн нөөцийн тооцооны нэгдсэн хүснэгт 7
Хүснэгт 4. Уурхайн ажиллах горим 7
Хүснэгт 5. Байгаль орчинд үзүүлэх болзошгүй нөлөөлөл 11
Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 16
Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт 22
Хүснэгт 8. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт 27
Хүснэгт 9. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт 31
Хүснэгт 10. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт 34
Хүснэгт 11. Олон нийтэд тайлагнах, танилцуулах төлөвлөгөөний биелэлт 35
Хүснэгт 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний биелэлт 36
Хүснэгт 13. 2025 оны БОМТ-нд зарцуулсан нийт зардал 39

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын байршлын зураг 6
Зураг 2. “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын байршлын зураг 6
Зураг 3. 2025 оныгГазар ашиглах гэрээ 18
Зураг 4. Уурхайн дотоод тээврийн зам 19
Зураг 5. Уурхайн дотоод тээврийн зам 19
Зураг 6. Уурхайд таних тэмдэг байршуулсан байдал 20
Зураг 7. Уурхайд таних тэмдэг байршуулсан байдал 20
Зураг 8. Ус ашиглуулах дүгнэлт 21
Зураг 9. Уурхайн талбайд мод бут тарьсан байдал 23
Зураг 10. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил 23
Зураг 11. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил 24
Зураг 12. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил 24
Зураг 13. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил 25
Зураг 14. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил 25
Зураг 15. Галаас сэргийлэх багаж хэрэгсэл байршуулсан байдал 28
Зураг 17. Ажилчдыг хувцас хэрэгслээр хангасан байдал 29
Зураг 18.Яаралтай түргэн тусламжийн арга хэмжээ авах эмийн сан 29
Зураг 19.Ажлын байран дахь хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааны самбар 30
Зураг 20. 2025 оны хог хаягдлын гэрээ 32
Зураг 21. Хог хаягдлын цэгийг хашаажуулсан байдал 33
Зураг 22. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд үерийн усанд автсан гудамжны замыг шороогоор булж тэгшилсэн байдал 35
Зураг 23. Хөрсний зүсэлт, Хөрсний агрохимийн, хөрсний хүнд металлын шинжилгээний дүн 37

Зураг 24. Гүний худаг, усны шинжилгээний дээж авч буй байдал 37
Зураг 25. Усны шинжилгээний дүн 38

БҮЛЭГ 1. ОРШИЛ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

“Баян ам” нэртэй дайрганы ордын төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний үндсэн зорилго нь төслийг хэрэгжүүлэх явцад үүсэх бүхий л сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төслийн хэрэгжилтийн хүрээнд авч үзэн, холбогдох зардлыг бодитоор төлөвлөх, улмаар энэхүү төлөвлөгөөг төсөл хэрэгжүүлэгч дагаж мөрдсөнөөр байгаль орчин, нийгмийн хамгааллын үүргээ хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх юм.

БОМТ-ний биелэлтийн тайлан боловсруулах аргачлал:

Тус төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсруулахдаа байгаль орчин, ногоон хөгжлийн яамны сайдын 2019 оны 10 дугээр сарын 29 –ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалын дагуу энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө, байгаль орчны менежменгийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын талаар авах арга хэмжээ, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан бөгөөд төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ны дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийн хамт холбогдох байууллагад хүргүүлж байх зайлшгүй шаардлагатай болно.

“Баян ам” дайрганы ордын БОМТ-ний биелэлтийн тайланд 2025 онд нийт **28,562,540** төгрөг зарцууллаа.

БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

№	Үзүүлэлтүүд		
1	Аж ахуйн нэгжийн нэр		“Амьдралын илч” ХХК
2	Улсын бүртгэлийн дугаар		2911003058
3	Уурхайн нэр		“Баян ам” нэртэй дайрганы орд ашиглах төсөл
4	Ордын байршил	Нийслэл/Хот/ Аймаг	Улаанбаатар хот
5		Сум/Дүүрэг	Налайх дүүрэг
6	Ашигт малтмалын төрөл		Дайрга
7	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар		18/M011
8	Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Аймаг/Хот	Улаанбаатар хот
9		Сум/Дүүрэг	Налайх дүүрэг
10		Баг/Хороо	1-р хороо, Өвөршандын 2-4 тоот.
11	Захирлын хаяг	Нэр	Захирал Ж.Амьдралхүү
12		Гар утас	976-96006580

2.1. Төслийн нэр

“Баян ам” нэртэй дайрганы орд ашиглах төсөл

2.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч

“Амьдралын илч” ХХК

2.3. Төслийн байршил

Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотоос зүүн тийш 36 км, Налайх дүүргээс зүүн хойш 4 км зайд байрладаг. Засаг захиргааны хувьд Налайх дүүргийн 1-р хорооны нутагт харьяалагдана.

Нийт 27.3 га талбайтай.

Хүснэгт 2. Талбайн цэгүүдийн солбицол

№	Уртраг			Өргөрөг		
	Градус	Минут	Секунд	Градус	Минут	Секунд
1	107	18	41.7	47	47	45.76
2	107	19	5.9	47	47	45.76
3	107	19	9	47	47	38
4	107	19	9	47	47	29.44

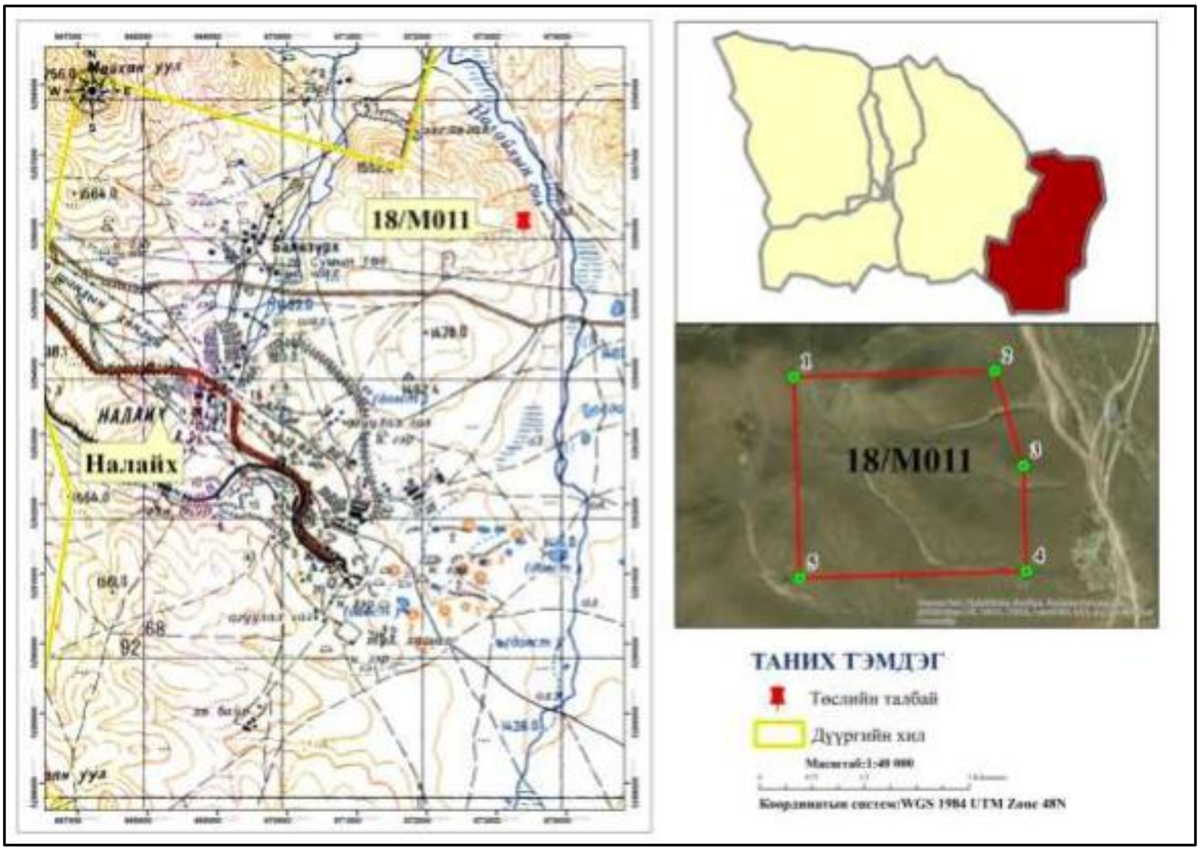

Зураг 1. “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын байршлын зураг

Зураг 2. “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын байршлын зураг

2.4. Ордын нөөц

“Баян ам” нэртэй дайрганы ордод явуулсан хайгуулын дүнгээр батлагдсан нөөцийг дараах хүснэгтэд харуулав. Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал дайрганы олборлолтыг ил уурхайн хэлбэрээр 10 жилийн хугацаанд ашиглахаар тооцсон байна.

Хүснэгт 3. Ордын геологийн нөөцийн тооцооны нэгдсэн хүснэгт

№	Нөөцийн блокийн дугаар	Дайрганы огтлолын дундаж талбай мян.м^2	Зүсэлт хоорондын джндаж зай, м	Дайрганы нөөц, мян.м^3	Дайрганы нөөц, мян.тн	Блокийн талбай мян.м^2	Хөрсний зузаан, м	Хөрсний эзлэхүүн, мян.м^3
1	B-I	6.32	223.5	1413.38	3816.14	43.94	2.28	100.2
2	B-II	7.5	195.93	1469.7	3968.2	39.29	2.45	96.27
Нийт B				2883.09	7784.34	83.24	2.36	196.46
3	C-1	2.73	212.22	578.41	1561.7	20.49	2.2	45.09
4	C-2	3.14	194.15	609.25	1644.99	19.07	2.5	47.67
Нийт C				1187.7	3206.69	39.56	2.35	92.76
Бүгд B+C				4070.75	10991.02	122.8	2.35	289.2

2.5.Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, ажиллах горим

Уурхайг нийт 10 жил ашиглахаар ТЭЗҮ-д тусгасан ба 4 сарын 01-нээс 11 сарын 01 хүртэл 8 сарын хугацаанд үйл ажиллагаа явагдана. Олборлолт болон бутлалт, шигшилт тасралтгүй 6 сар үргэлжилнэ.

Ил уурхайн жилийн хүчин чадлыг, уул техникийн нөхцөл, захиалагч байгууллагаас уг төслийг боловсруулах техникийн даалгавар зэргийг харгалзан жил тус бүр 150.0 мян.м^3 дайрга олборлохоор тооцлоо.

Хүснэгт 4. Уурхайн ажиллах горим

№	Нэрс	Хэмжих нэгж	Жилд
1	Жилийн хуанлийн өдөр	хоног	214
2	Амралт, баяр ёслол	хоног	4
3	Цаг агаарын хүндрэл	хоног	16
4	Урсгал засвар хийгдэх	хоног	14
5	Уурхайн ажиллах ажлын өдөр	хоног	180
6	Уурхайн бэлтгэл ажил	хоног	10
7	Хөрс хуулах хоног	хоног	170
8	Олборлолт явуулах хоног	хоног	165
9	Хоногийн ээлжийн тоо	ээлж	2
10	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	8

2.6.Ажиллах хүч

Захиргаа, ил уурхай, бутлан ангилах боловсруулах хэсэгт нийтдээ 44 хүн ажиллана.

2.7.Ашиглалтын системийн сонголт, тоног төхөөрөмж

“Баян ам” дайрганы ордын ашиглалтын гүн их биш, уул-геологийн нөхцөл энгийн тул авто тээвэртэй ашиглалтын системээр, ил аргаар ашиглах юм.

Олборлолтын ажлыг “Экскаватор-автосамосвал”-ын хослолоор явуулна. Эхэлж дунджаар 2.65 м зузаантай шимт хөрс болон хөрсийг хуулж овоолго үүсгэсний дараа 5 мн доголоор дайргыг экскаватор CAT-320C, HOWO автосамосвалын хослолоор тээвэрлэн буталж, шигшиж барилгын материалын үйлдвэрлэлд нийлүүлэх стандартын шаардлагад нийцүүлэн хэрэглэгчдэд нийлүүлнэ.

“Баян ам” дайрганы ордын ашиглалтын үндсэн үйл ажиллагаа нь:

- Үржил шимт өнгөн хөрс хуулах
- Өрөмдлөг тэсэлгээний ажил хийх
- Хөрс хуулах
- Дайрга олборлох
- Олборлосон дайргыг бутлах төхөөрөмжийн ойролцоо тээвэрлэн буулгах
- Бутлагдсан дайргыг шигших
- Боловсруулагдсан бүтээгдэхүүнийг хэрэглэгчдэд нийлүүлэх
- Хөрсний овоолго, тэгшлэлтийн ажил
- Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажил
- Уурхайн бэлтгэл ажлаар дараахь ажлуудыг хийж гүйцэтгэнэ.
- Ажилчдын орон сууц барих, суурин байгуулах
- Тээврийн хэрэгсэл зорчих зам бэлтгэх
- Сэлбэг хэрэгсэл, шатахуун тос агуулах сав бэлтгэх, байрлуулах
- Уурхайн талбайг үерээс хамгаалах далан, шуудуу байгуулах
- Бутлах, шигших тоног төхөөрөмжийг угсрах, байрлуулах.

2.8.Уурхайн цахилгаан болон усан хангамж, дэд бүтцийн бэлтгэл

Төслийн үйл ажиллагаанд доорх машин техник, тоног төхөөрөмжийг хэрэглэхээр ТЭЗҮ-д тусгасан байна.

2.9.Өрөмдлөг тэсэлгээний ажил

Уурхайд хөрс хуулах болон дайрга олборлох ажилд БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн JK358H маркийн цахилгаан өрмийн машин 1ш ашиглахаар сонгосон байна.

Уурхайн доголын өндөр 5м, налуугийн өнцөг 60-900 байхаар тооцсон бөгөөд 1м цооног тэслэхэд 18.1-22.2 $м^3$ уулын цул тэсэлнэ. Жилд тэслэх уулын цулын нийт хэмжээ нь 150-260.4 мян.$м^3$ ба 12 удаагийн тэсэлгээ хийгдэхээр тооцоолсон ба АНФО төрлийн тэсрэх бодис (Аммонийн нитрат ба дизель түлшний хольц), тэсрэх хэрэглээнд Нонель системийг хэрэглэнэ.

2.10.Уурхайн дэд бүтэц

Авто зам**:** Уурхайн дотоод зам нь шилжилт хөдөлгөөн их хийгддэг тул шилжилттэй түр замаар хөрс болон дайрга тээвэрлэхээр тооцсон байна. Уурхайгаас дайрганы овоолго болон засвар механикийн цех хүрэх зам нь байнга ашиглагдах тул сайжруулсан, байнгын 2 зурвастай 12 м өргөн зам тавина.

Засвар механикийн цех**:** Ухайн техникийн үйлчилгээний дэд бүтэц нь ухаж ачих, зөөж тээвэрлэх, бутлах, шигших тоног төхөөрөмж болон бусад машин механизмуудад урсгал засвар, техникийн үйлчилгээ хийх, төрөл бүрийн материал, сэлбэг хэрэгсэл, шингэн түлш, тос хүлээн авах, хадгалах, түгээх зориулалт бүхий засварын жижиг газар байна.

Хөрсний овоолго**:** Тус дайрганы орд нь хөрс хуулалт харьцангуй багатай тул хөрсний овоолго бага байна.ил уурхайн баруун талд дунджаар 150-300 м зайд гадаад одоолго үүсгэнэ. Шимт хөрсний овоолгын эзлэхүүн 31.9мян.м3 байна.

Ил уурхай**:** ил уурхайн нь 88479.56 $м^2$ талбайн хөрс хуулна.

2.11.Усан хангамж

Уурхайн нь технологийн хэрэгцээнд ус ашиглахгүй. Уурхайд 35-44 хүн ажиллах ба хоногт 1.75-2.2 $м^2$, жилд 180 хоногт 315-396 $м^3$ усыг унд ахуйн хэрэглээнд ашиглана. Унд ахуйн усыг зөөврөөр хангана.

2.12.Цахилгаан хангамж

Уурхайн цахилгааны гол хэрэглэгчид нь өрмийн машин, 1 ба 2-р шатны бутлуур, шигшигч, конвейр, засварын цех, гэрэлтүүлэг болон болон бусад жижиг хэрэглэгчид байна. Эдгээр цахилгаан хэрэглэгчдийг уурхайгаас 1 км зайд өнгөрөх 35кВ-ын өндөр хүчдэлээс салгасан агаарын шугам татан эрчим хүчээр хангахаар тооцсон байна.

2.13.Хөдөлмөр аюулгүй ажиллагаа

Тус уурхай нь Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай" хууль, "Ашигт малтмалын ордыг ил аргаар олборлоход мордох аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм" болон "Ашигт малтмал газрын хэвлийн тухай хууль”, "Хөдөлмөрийн тухай хууль” тэдгээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон дүрэм, зааврын шаардлагад нийцүүлэн үйл ажиллагаагаа явуулна.

БҮЛЭГ 3. ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө нь тухайн төслөөс байгаль орчинд учруулах гол сөрөг нөлөөлөл болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгадаг.

“Амьдралын илч” ХХК нь тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг жил бүрийн 11-р сарын 01-ны дотор төсөл хэрэгжүүлж байгаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлж байх шаардлагатай.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тайланг БОАЖСайдын 2019 оны 10 сарын 29-ны өдрийн “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулж, холбогдох материалуудыг хавсаргалаа.

Тухайн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн товч танилцуулга

2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажлын гол зорилго нь “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын үйл ажиллагааны бүхий л үе шатыг хамрах ба төслийн үйл ажиллагаанас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг болзошгүй гол нөлөөлөл болон цаашид учруулж болзошгүй эерэг болон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, багасгах, төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчныг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхэд оршино.

“Амьдралын илч” ХХК нь 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу сөрөг нөлөөлиийг бууруулах ажлууд болох тоосжилт үүсэх үед усалгаа, өнгөн хөрсний овоолго, замыг тогтмол нэг маршрутаар явуулах, замын тэмдэг тэмдэглэгээ, ШТМ-ын зориулалтын сав байршуулах, дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг орон нутагаас авсан саналын дагуу хийх, хог тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулах, хог хаягдлын цэгийг хашаажуулах, хөрс, усны шинжилгээ хийх, галаас хамгаалах багаж хэрэгсэл, галаас сэргийлэх самбар тэмдгийг шаардлагатай газруудад байршуулах, хөдөлмөр хамгааллын сургалт зохион байгуулах, жолооч нарыг аюулгүй ажиллагааны сургалтанд хамруулах, ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангах зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

БҮЛЭГ 4. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Байгаль орчны нөлөөллийг магадлан жагсаах аргаар (checklist) тодорхойлъё. Энэ арга нь байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн төрлийг жагсаан тэдгээрийг төсөлтэй холбоотойгоор харьцуулан тодорхойлсон хүснэгт бүрдүүлэх арга юм. Болзошгүй нөлөөлөлд хамрагдах байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг байгалийн төрөл зүйлийн өөрчлөлт, байгалийн нөөц ашиглалт, байгаль орчны өөрчлөлт, нийгэм эдийн засаг, бусад гэсэн 6 үндсэн бүлэгт хувааж, магадлан жагсаах аргаар судлав. Нөлөөллийг “сөрөг”=(-), “эерэг”=(+), “нөлөөлөлгүй”=(0) гэсэн 3 бүлэглэлээр үнэлж эрчимжилтийг “бага”, “дунд”, “хүчтэй” гэсэн 3 зэргээр тогтоож, хэлбэр, хугацаа, чиглэлээр нь үнэлсэн болно.

Хүснэгт 5. Байгаль орчинд үзүүлэх болзошгүй нөлөөлөл

№	Байгаль орчны үзүүлэлт	Хэлбэр			Хугацаа			Нөлөө		Эрчим		
		Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино	Дунд	Урт	Буцах	Буцалтгүй	Хүчтэй	Дунд зэрэг	Бага зэрэг
Байгалийн экосистемийн өөрчлөлт												
1	Газрын доорхи усны урсац, горим, чанар өөрчлөгдөх		0			0			0	0		
2	Уурхайн ухаш, хөрсний овоолго, зам болон барилга байгууламжаас ургамлын бүлгэмдэл, бүтцэд өөрчлөлт орох, талхлагдах	-				-			-			-
3	Уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаанаас хөрсөн бүрхэвч элэгдэх, эвдрэлд орох, дарагдах	-				-			-			-
4	Хөрс хуулалт, дайрга олборлолтоос геологийн тогтоц өөрчлөгдөх	-				-			-		-	
5	Хүн, машин техникийн хөдөлгөөн, газар шорооны ажилтай	-				-			-		-	

	холбоотойгоор ойр орчимд нутагладаг ан амьтдын амьдрах орон зай өөрчлөгдөх											
6	Бичил уур амьсгалын өөрчлөлт		-		-			-			-	
Байгалийн нөөциййн- ашиглалт												
7	Газрын гадаргын нөөц баялаг	-				-			-		-	
8	Газрын доорхи усны нөөц		0			0			0	0		
9	Бэлчээрийн нөөц	-				-		-			-	
10	Эрчим хүчний нөөц			-		-			-	-		
Байгаль орчны өөрчлөлт												
11	Шатах тослох материалын хэрэглээ, хог хаягдал хадгалалт, зайлуулалттай холбоотойгоор газрын доорхи ус бохирдох		-		-			-			-	
12	Гадаргын усны бохирдолт	-				-		-		-		
13	Ил уурхай, хөрсний овоолго, зам зараг гадаргуугаас тоос босох, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүр дэх шаталтаас үүсэх хорт хий зэргээс агаар бохирдох	-				-		-				-
14	Шатах, тослох материалын хэрэглээ, хог хаягдал хадгалалт, зайлуулалттай холбоотой хөрс бохирдох	-				-		-				-
15	Дуу чимээ шуугианы нөлөөлөл	-			-			-			-	
Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл												
16	Байгалийн төрх өөрчлөгдөх	-				-				-		

17	Ландшафтын хэлбэр, өнгө өөрчлөгдөх	-				-				-		
18	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх	-				-				-		
19	Түүх, соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх	-				-			-	-		
Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл												
20	Улсад татвар төлөх, орлого нэмэгдэх	+				+			+		+	
21	Орон нутгийн орлого нэмэгдэх	+				+			+		+	
22	Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг болох	+				+		+			+	
23	Ажлын байр нэмэгдэх	+				+		+			+	
24	Уурхайн хэрэгцээг дагаад орон нутгийн үйлчилгээний байгууллагын эрэлт хэрэгцээ нэмэгдэх	+				+			+		+	
25	Хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх	-	-			-					-	
Бусад												
26	Ахуйн бохир усны цооног, бие засах газар, хогийн цэгийн ариутгал муугаас эвгүй үнэр гарах, ялаа батгана, шавж үржих	-			-			-			-	
27	Байгалийн гамшиг, аюул осол	-			-				-		-	
	Нийт	**22**	**5**	**1**	**5**	**22**	**0**	**10**	**13**	**8**	**15**	**4**

Тайлбар: Сөрөг нөлөөлөл байгааг: хүчтэй /-/, дунд /-/, бага /-/

Нөлөөлөл байхгүй /0/

Эерэг нөлөөлөл байгааг /+/ гэсэн тэмдэглэлээр үзүүлэв.

Төслийн үйл ажиллагаанаас үзүүлэх нөлөөллийн 22 нь шууд, 5 нь шууд бус, 1 нь өөрөө зохицуулагдах байна. Нийт нөлөөллийн 8 нь бага эрчимтэй, 15-дунд эрчимтэй, 4-хүчтэй байна. Нийт нөлөөллийн 74.1% нь сөрөг, 18.5% нь эерэг, 7.4% нь нөлөөлөлгүй байна. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх нийт нөлөөлөл нь шууд, дунд хугацааны, дунд зэргийн нөлөөлөл байна.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад үүсэх нөлөөллийг тус бүрээр авч үзвэл уурхайн хөрс хуулалт, олборлолтын үйл ажиллагаанаас хөрс болон ургамалд шууд, хүчтэй, дунд хугацааны турш буцалтгүй нөлөөлөх бол геологийн тогтоц өөрчлөгдөх, ойр орчимд нутагладаг ан амьтадын амьдрах орон зай өөрчлөгдөх нь дунд эрчимтэй сөрөг нөлөө үзүүлнэ.

Байгалийн нөөц ашиглалтын хувьд газрын нөөц болон бэлчээрийн нөөцөд дунд хугацаанд, дунд зэргийн эрчимтэй, шууд сөрөг нөлөөтэй. Харин уг төсөл нь ус ашиглахгүй тул газрын доорхи усны нөөцөд нөлөөгүй байна.

Төсөл хэрэгжих орчмын агаар, хөрсний чанарт шууд байдлаар, дунд хугацаанд, хамгийн их эрчимтэй буцах нөлөөлөл, газрын доорхи усны чанарт болон дуу шуугианы нөлөөлөл бага хугацаанд, буцах байдлаар дунд зэрэг нөлөөлнө.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгалийн төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйлст дунд хугацаанд, шууд, сул эрчимтэй сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй.

Төсөл хэрэгжих орон нутгийн эдийн засаг, нийгмийн асуудалд шууд байдлаар, дунд хугацаанд, буцалтгүйгээр дунд зэргийн эрчимтэй эерэг нөлөө үзүүлнэ.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл:

Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл:

- Тээвэрлэлтийн хөдөлгөөний улмаас агаарын тоосжилт үүснэ, дизель түлшээр ажилладаг машин механизмаас утаа тортог, хий гарах,
- Тэсэлгээнээс үүссэн тоосжилт, дуу чимээ,
- Хог хаягдлаас үүсэх үнэр зэрэг болно.

Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл:

- Уурхайн олборлолтын улмаас газрын хэвлий эвдрэлд орох,
- Шимт хөрсний овоолго үүсгэхэд түүнд хөрс, ургамал дарагдах,
- ШТС, тэсрэх материалын агуулах зэрэг байгууламж барихад хөрс, ургамал эвдрэлд орох,
- Уурхайн хөрс дайрга тээвэрлэлтийн улмаас хөрс эвдрэх талхлагдах,
- Ахуйн хог хаягдал хөрсөнд биологийн бохирдол үүсгэх,
- Аюултай хог хаягдал нь хөрсөнд удаан хугацаанд хадгалагдах бөгөөд хоруу чанар нь хөрсөн орчинд сөрөг нөлөөлөл үүсгэх эх үүсвэр болно.

Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл:

- Газрын доорх усны нөөц хомсдох,

- Шатах, тослох материал асгарч тунадас болон үерийн усаар угаагдан усан орчинг бохирдуулах.

Амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл:

- Олборлолт хийх, хөрс хуулах, овоолго хийх, барилга байгууламж барих, техник хэрэгсэл явах зам тавих, кемп барьсны улмаас эдгээр үйл ажиллагаанд өртсөн талбайн амьтны аймаг, ялангуяа мэрэгчид, шавж, мөлхөгчид устаж үгүй болж тэдгээрийн амьдрах орчин байхгүй болно.
- Тээврийн хэрэгсэл, тэсэлгээний үеийн дуу чимээнээс хүн амьтан үргэж, дайжих, байршил тархалт нь өөрчлөгдөх.

Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл:

- Төслийн хугацаанд уурхайн нарийн мэргэжил шаардагдахгүй ажилд орон нутгийн иргэдээс ажиллуулах ба цөөн хэдэн хүнийг ажлын байраар хангах бөгөөд олборлолтын хугацаанд нутгийн иргэдээс өргөн хэрэглээний бараа, хүнсний тодорхой бүтээгдэхүүн (мах, цагаан идээ, гурил, будаа мөн ариун цэврийн бүтээгдэхүүнүүд г.м) худалдан авах зэргээр бага хэмжээний орлогыг нутгийн иргэдэд оруулах юм.
- Уурхайн ажлын үед ажиллах хүнд машин механизмын дуу чимээ, тоосжилт ихэссэнээс хүн амын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж болзошгүй.
- Болзошгүй осол аваар, саатал, техник, технологийн шугам сүлжээний гэмтэл, гал усны гэнэтийн аюул учирч болзошгүй. Үйл ажиллагааны явцдаа техникийн аюулгүй байдал алдагдах, гэнэтийн осол гарснаас ажилчдын эрүүл мэнд, амь нас эрсдэх аюул үүснэ.

БҮЛЭГ 5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖЕМНЕТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 6. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг/
Агаарын орчин			
1	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам, уурхай орчимд тоосжилт дарах усалгааг тогтмол хийх	Дотоод тээврийн замаас тоосжилт бууруулахын тулд усалгаа хийсэн. Уурхайн дотоод тээврийн зам дагуу тоосжилтоос хамгаалах усалгааг хуурайшилт ихтэй хавар, намрын улиралд 1тн-ын багтаамжтай саваар зөөвөрлөн, 7 хоногт 2 удаа усалгаа хисэн.	Дотоод төлөвлөлтөөр
2	Хүнд механизмын хөдөлгүүрийн тохиргоо, үйлчилгээг тогтмол хийх, хөдөлгүүрээс гарах утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах арга хэмжээ авах, хүнд машин механизмуудыг техникийн үзлэгт оруулах, засвар үйлчилгээг тогтмол хийх	Туслан гүйцэтгэгч компани оруулдаг тул тэр компани өөрсдөө тхникийн үзлэгт хамруулдаг.	-
3	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгслүүдийн төлбөрийг төлнө.	-	-
4	Тэсэлгээг тодорхой хуваарийн дагуу хийх, тэсэлгээ хийх үеийн салхины хурд, чиглэлийг харгалзан үзэх, хүчтэй салхитай өдөр тэсэлгээний ажил хийхгүй байх	2025 онд тэсэлгээ хийгээгүй.	-
5	Уурхай нь суурин газартай ойрхон байрладаг тул олборлолтын үед дуу чимээний нөлөөллийг аль болох бага хэмжээнд байлгах, шөнийн цагаар уурхайн үйл ажиллагааг явуулахгүй байх	Уурхай нь суурин газартай ойрхон байрладаг тул олборлолтын үед дуу чимээний нөлөөллийг аль болох бага хэмжээнд байлгаж шөнийн цагаар уурхайн үйл ажиллагааг явуулаагүй.	-

Хөрсөн бүрхэвч, ургамлан нөмрөг			
1	Газрын төлбөрийг жил бүр төлөх.	Газрын төлбөрийг төлсөн.	8,335,540.0
2	Уурхайн талбайн эргэн тойронд уурхайн үйл ажиллагаа явагдаж байгааг анхааруулсан тэмдэг тэмдэглэгээг нэмэгдүүлэх, сайжруулах.	Зөвхөн тогтсон замаар тээврийн хэрэгслийг явуулсан, замын тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан.	500,000
3	Өнгөн хөрсийг тусгайлан зассан овоолго байдлаар хадгалах, нөхөн сэргээлтэнд ашиглах.	-	-
4	Шимт хөрсний овоолгыг салхинд тархахаас сэргийлж хамгаалах, ургамалжуулах	-	-
5	Шатах тослох материалын хадгалалтанд хяналт тавьж ажиллах, шатах тослох материал алдагдсан тохиолдолд цаг тухай бүрт нь саармагжуулах арга хэмжээ авах	Шатах тослох материал гардаггүй.	-
6	Шатах тослох материалыг хадгалах зориулалтын сав байрлуулах, аюултай хог хаягдал дахин боловсруулах үйлдвэр лүү тээвэрлүүлэх	-	-
Усан орчин			
1	Ахуйн бохир усыг ил задгай асгахгүй байх	Ахуйн бохир усыг ил задгай асгаагүй.	-
2	Уурхайн талбайд гаргасан гүний худгийг бохирдохоос сэргийлж, хашаалж хамгаалах	2026 оны БОМТ-нд тусгана.	-
3	Гүний худгийг тоолууржуулах	Гүний худгийг тоолууржуулсан.	300,000
4	Ус ашиглуулах дүгнэлтийг жил бүр гаргуулж, усны төлбөрийг цаг тухай бүрт төлөх	Ус ашиглуулах дүгнэлтийг гаргуулж, усны төлбөрийг цаг тухай бүрт төлсөн.	Үйл ажиллагааны зардалд орсон.
Нийт дүн			**9,135,540.0**

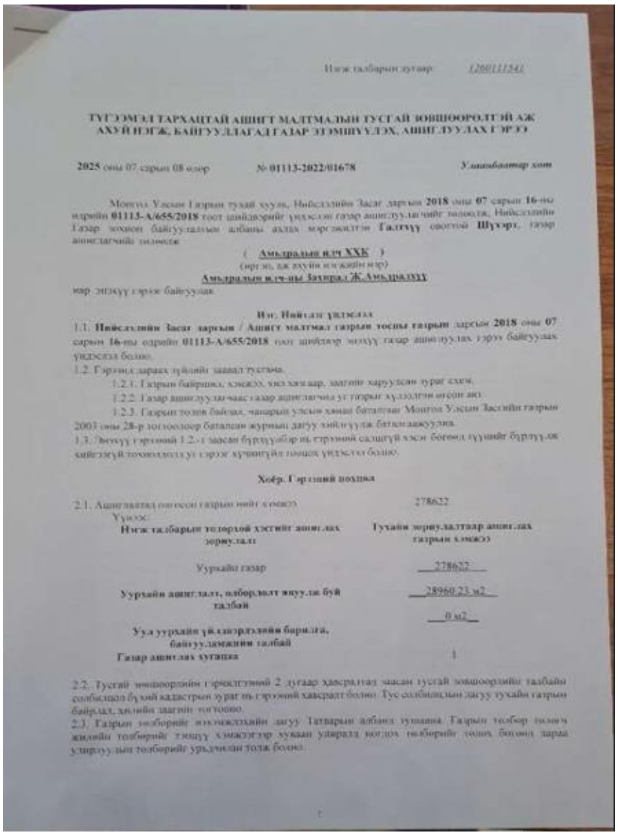

Нэгж талбарын дугаар 1260111541

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ АЖ АХУЙ НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГАД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ, АШИГЛУУЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 07 сарын 08 өдөр № 01113-2022/01678 Улаанбаатар хот

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны 07 сарын 16-ны өдрийн 01113-А/655/2018 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар ашиглуулагчийг төлөөлж, Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын албаны ахлах мэргэжилтэн Галтүү овогтой Шүүэрт, газар ашиглагчийг төлөөлж

(Амьдралын илч ХХК)

(иргэн, аж ахуйн нэгжийн нэр)

Амьдралын илч-ны Захирал Ж.Амьдралтүү

нар энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Нийслэлийн Засаг даргын / Ашигт малтмал газрын тосны газрын даргын 2018 оны 07 сарын 16-ны өдрийн 01113-А/655/2018 тоот шийдвэр энэхүү газар ашиглуулах гэрээ байгуулах үндэслэл болно.

1.2. Гэрээнд дараах зүйлийг заавал тусгана.

1.2.1. Газрын байршил, хэмжээ, хил хязгаар, заагийг харуулсан зураг схем.

1.2.2. Газар ашиглуулагчаас газар ашиглагчид уг газрыг хүлээлгэн өгсөн акт.

1.2.3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг Монгол Улсын Засгийн газрын 2003 оны 28-р тогтоолоор баталсан журмын дагуу хийлгүүлж баталгаажуулна.

1.3. Энэхүү гэрээний 1.2.-т заасан бүрдүүлбэр нь гэрээний салшгүй хэсэг бөгөөд түүнийг бүрдүүлж хийгдээгүй тохиолдолд уг гэрээ хүчингүйд тооцох үндэслэл болно.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Ашиглалтад олгосон газрын нийт хэмжээ 278622

Үүнээс:

Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг ашиглах зориулалт	Тухайн зориулалтаар ашиглах газрын хэмжээ
Уурхайн газар	278622
Уурхайн ашиглалт, олборлолт явуулж буй талбай	28960.23 м2
Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламжийн талбай	0 м2
Газар ашиглах хугацаа	1

2.2. [illegible]

2.3. [illegible]

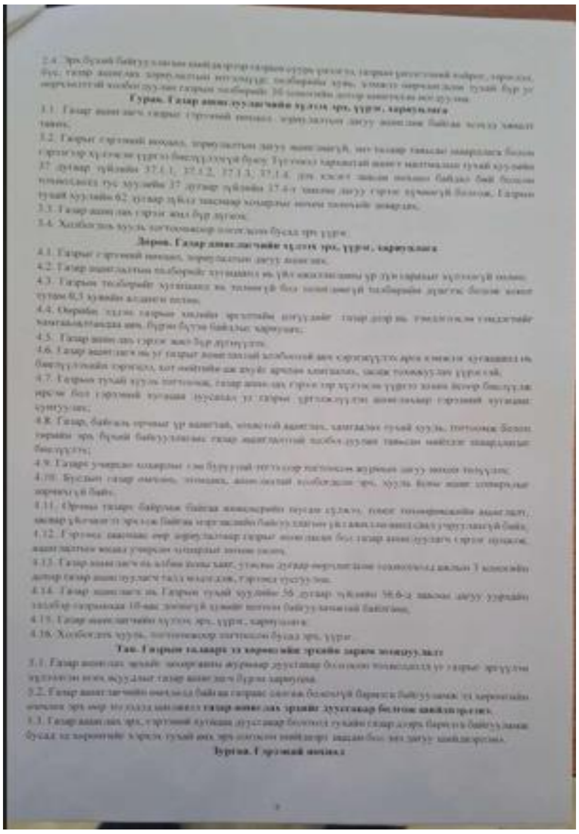

Гурав. Газар ашиглуулагчийн эрх, үүрэг, хариуцлага

Дөрөв. Газар ашиглагчийн эрх, үүрэг, хариуцлага

Тав. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

Зургаа. Гэрээний нөхцөл

Долоо. Бусад

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар ашиглуулагч:

Нийслэлийн газар зохион байгуулалтын алба

Гэрээ байгуулсан

Газар ашиглагч: Амьдралын илч ХХК

Зураг 3. 2025 оныгГазар ашиглах гэрээ

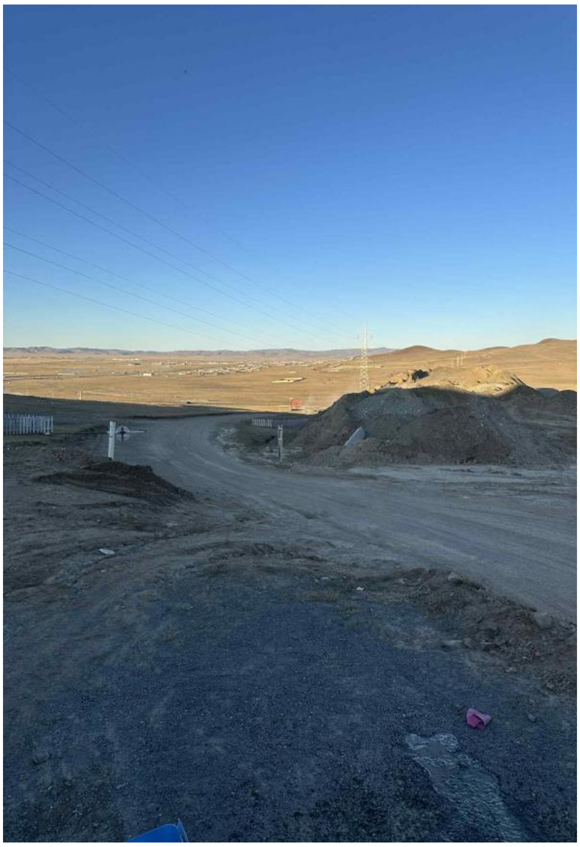

Зураг 4. Уурхайн дотоод тээврийн зам

Зураг 5. Уурхайн дотоод тээврийн зам

Зураг 6. Уурхайд таних тэмдэг байршуулсан байдал

Зураг 7. Уурхайд таних тэмдэг байршуулсан байдал

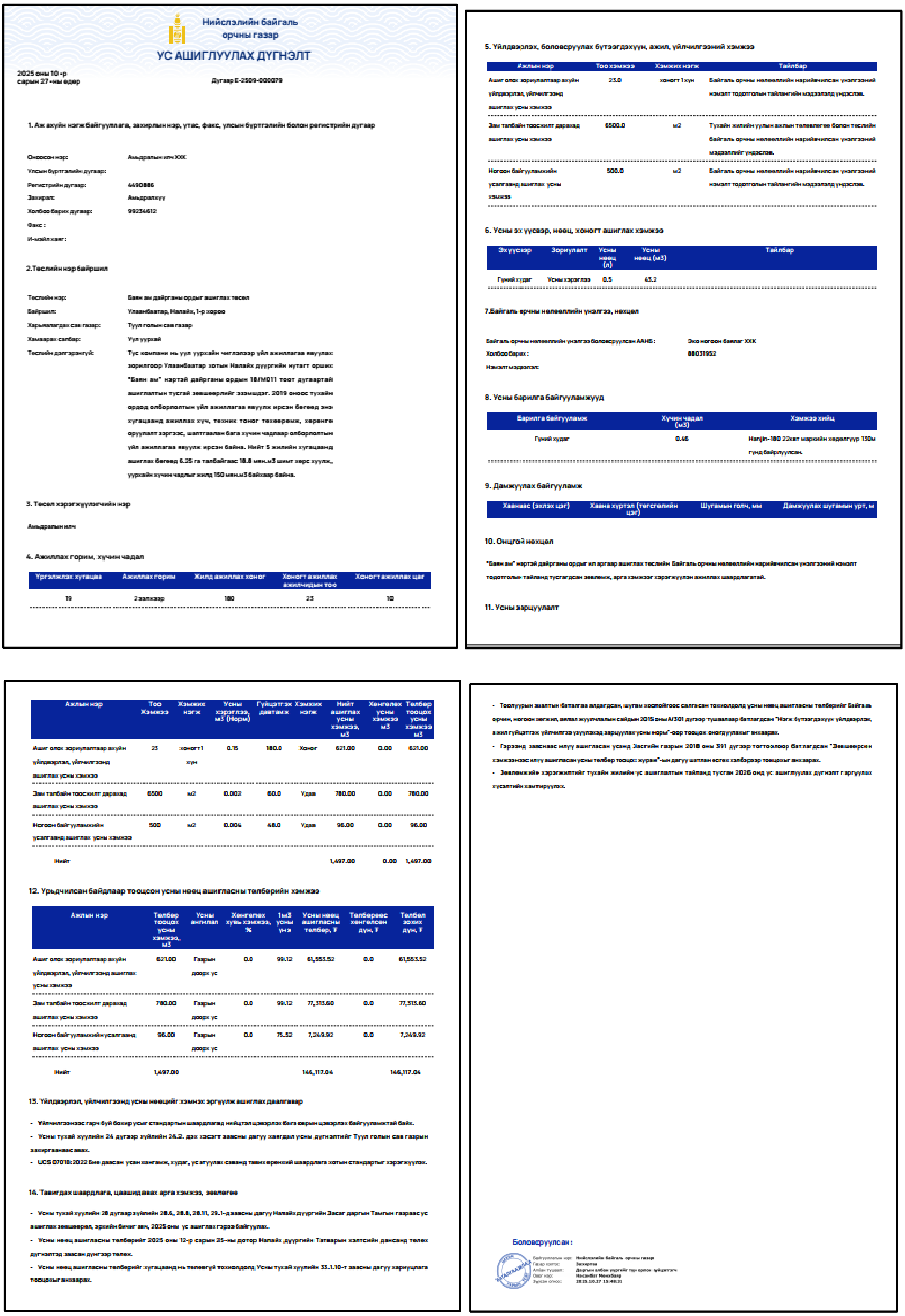

Нийслэлийн байгаль орчны газар

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 10-р сарын 27-ны өдөр

Дугаар Е-2509-000079

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оноосон нэр: Амьдралын илч ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:
Регистрийн дугаар: 4490886
Захирал: Амьдралхүү
Холбоо барих дугаар: 99234612
Факс :
И-мэйл хаяг :

2.Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр: Баян ам дайрганы ордыг ашиглах төсөл
Байршил: Улаанбаатар, Налайх, 1-р хороо
Харьяалагдах сав газар: Туул голын сав газар
Хамаарах салбар: Уул уурхай
Төслийн дэлгэрэнгүй: Тус компани нь уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн нутагт орших "Баян ам" нэртэй дайрганы ордын 18/М011 тоот дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг эзэмшдэг. 2019 оноос тухайн ордод олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж ирсэн бөгөөд энэ хугацаанд ажиллах хүч, техник тоног төхөөрөмж, хөрөнгө оруулалт зарцуулж, шаттайгаар бага хүчин чадлаар олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж ирсэн байна. Нийт 5 жилийн хугацаанд ашиглах бөгөөд 6.25 га талбайгаас 18.8 мян.м3 шимт хөрс хуулж, уурхайн хүчин чадлыг жилд 150 мян.м3 байхаар байна.

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Амьдралын илч

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үргэлжлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчдын тоо	Хоногт ажиллах цаг
19	2 ээлжээр	180	23	10

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
Ашиг олох зорилгоор аж ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	23.0	хоногт 1 хүн	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайлангийн мэдээлэлд үндэслэв.
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	6500.0	м2	Тухайн жилийн уулын ажлын төлөвлөгөө болон төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний мэдээллийг үндэслэв.
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	500.0	м2	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайлангийн мэдээлэлд үндэслэв.

6. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м3)	Тайлбар
Гүний худаг	Усны хэрэглээ	0.5	43.2	

7.Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулсан ААНБ : Эко ногоон бэлчир ХХК
Холбоо барих : 88031952
Нэмэлт мэдээлэл:

8. Усны барилга байгууламжууд

Барилга байгууламж	Хүчин чадал (м3)	Хэмжээ хийц
Гүний худаг	0.46	Hanjin-180 22кВт маркийн хөдөлгүүр 130м гүнд байрлуулсан.

9. Дамжуулах байгууламж

Хаанаас (эхлэх цэг)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч, мм	Дамжуулах шугамын урт, м

10. Онцгой нөхцөл

"Баян ам" нэртэй дайрганы ордыг ил аргаар ашиглах төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайланд тусгагдсан зөвлөмж, арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллах шаардлагатай.

11. Усны зарцуулалт

Ажлын нэр	Тоо Хэмжээ	Хэмжих нэгж	Усны хэрэглээ, м3 (Норм)	Гүйцэтгэх давтамж	Хэмжих нэгж	Нийт ашиглах усны хэмжээ, м3	Хөнгөлөх усны хэмжээ м3	Төлбөр тооцох усны хэмжээ м3
Ашиг олох зорилгоор аж ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	23	хоногт 1 хүн	0.15	180.0	Хоног	621.00	0.00	621.00
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	6500	м2	0.002	60.0	Удаа	780.00	0.00	780.00
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	500	м2	0.004	48.0	Удаа	96.00	0.00	96.00
Нийт						1,497.00	0.00	1,497.00

12. Урьдчилсан байдлаар тооцсон усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Ашиг олох зорилгоор аж ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	621.00	Газрын доорх ус	0.0	99.12	61,553.52	0.0	61,553.52
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	780.00	Газрын доорх ус	0.0	99.12	77,313.60	0.0	77,313.60
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	96.00	Газрын доорх ус	0.0	75.52	7,249.92	0.0	7,249.92
Нийт	1,497.00				146,117.04		146,117.04

13. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах дахин ашиглах

- Үйлчилгээнээс гарч буй бохир усыг стандартын шаардлагад нийцтэл цэвэрлэх бага оврын цэвэрлэх байгууламжтай байх.
- Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2. дахь хэсэгт заасны дагуу хаягдал усны дүгнэлтийг Туул голын сав газрын захиргаанаас авах.
- UCS 07018:2022 Бие даасан усан хангамж, худаг, ус агуулах саванд тавих ерөнхий шаардлага хотын стандартыг хэрэгжүүлэх.

14. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө

- Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 28.8, 28.11, 29.1-д заасны дагуу Налайх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газраас ус ашиглах зөвшөөрөл, эрхийн бичиг авч, 2025 оны ус ашиглах гэрээ байгуулах.
- Усны нөөц ашигласны төлбөрийг 2025 оны 12-р сарын 25-ны дотор Налайх дүүргийн Татварын хэлтсийн дансанд төлөх дүгнэлтэд заасан дүнгээр төлөх.
- Усны нөөц ашигласны төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд Усны тухай хуулийн 33.1.10-т заасны дагуу хариуцлага тооцохыг анхаарах.
- Тоолуурын заалтын баталгаа алдагдсан, шугам хоолойгоос салгасан тохиолдолд усны нөөц ашигласны төлбөрийг Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм"-оор тооцож ногдуулахыг анхаарах.
- Гэрээнд заасанаас илүү ашигласан усанд Засгийн газрын 2018 оны 391 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөр тооцох журам"-ын дагуу шатлан өсөх хэлбэрээр тооцохыг анхаарах.
- Зөвлөмжийн хэрэгжилтийг тухайн жилийн ус ашиглалтын тайланд тусган 2026 онд ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах хүсэлтийн хамт ирүүлэх.

Боловсруулсан:

Байгууллагын нэр: Нийслэлийн Байгаль орчны газар
Газар хэлтэс: Захиргаа
Албан тушаал: Даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч
Овог нэр: Насанбат Мөнхбаяр
Зурсан огноо: 2025.10.27 15:48:31

Зураг 8. Ус ашиглуулах дүгнэлт

5.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

2025 онд нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй болно.

5.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 7. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Дүйцүүлэх хамгаалах ажил хийх	"Тэгш газар" ХХК-ийн хэрэгжүүлж буй Дүйцүүлэн хамгааллын хөрөнгөөр Нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах Улсын нэгдсэн 2 дугаар эмнэлгийн хажуу талын нийтийн эзэмшлийн талбайд Нарс, Гүйлс, Монос мод суулгаж, зүлэгжүүлэлтийн ажил хийж гүйцэтгэсэн.	Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуй нэгжүүдийн дүйцүүлэн хамгааллын хөрөнгөөр "Тэгш газар" ХХК нь Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах нийтийн эзэмшлийн 866 $м^2$ талбайг зүлэгжүүлэн, нийтдээ 270 мод тарих ажлыг хийсэн. Тайланг хавсралтаар оруулаа.	2,000,000
2	Тэбрум мод	Уурхайн орчинд ногоон байгууламж бий болгох.	Уурхайн талбайд нийт 300 ш улиас, бургас, хайлаас модыг тарьж, арчилгаа хийн тордож, усалж байна.	1,800,000
Нийт				**3,800,000**

Зураг 9. Уурхайн талбайд мод бут тарьсан байдал

Зураг 10. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил

Зураг 11. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил

Зураг 12. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил

Зураг 13. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил

Зураг 14. Дүйцүүлэн хамгааллын ажлаар хийсэн ажил

5.4. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Уурхайн сөрөг нөлөөллийн бүсэд орших иргэд, оршин суугчид, айл өрх, байгууллагыг зайлшгүй нүүлгэх шаардлагатай болсон тохиолдолд тэднийг нүүлгэн шилжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулна. Ингэхдээ тэдэнд өгөх нөхөн олговрыг хэдийд өгөх, шинэ газарт нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагааг тэдний саналыг харгалзан хэдийд зохион байгуулахыг тодруулан тусгана. Энэхүү төслийн хувьд иргэд оршин суугчдад үзүүлэх хүчтэй сөрөг нөлөөлөл байхгүй байна.

5.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Уурхайн талбайд түүх, соёлын дурсгалт зүйлс илрээгүй байна. Хэрэв уурхайн эдэлбэр газарт түүх соёлын дурсгалын зүйлс, археологи, палентлогийн олдвор илэрсэн тохиолдолд нэн даруй дүүрэг, хорооны захиргаанд болон мэргэжлийн байгуулагуудад мэдэгдэж зохих судалгаа, шинжилгээ хийлгэн дүгнэлт гаргуулах шаардлагатай.

5.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 8. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй аюул ослоос урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Нийт зардал, 2025 он /төгрөг/
1	Ажилд гарахын өмнө ажилчдад аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх	Ажил эхлэхийн өмнө ажилтан бүрт хөдөлмөр хамгааллын аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааг өдөр бүр өгч ажилладаг.	-
2	Мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтний тусламжтайгаар хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулсан.	500,000
3	Ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгслээр бүрэн хангаж ажиллуулах	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслээр бүрэн хангах, ажилласан.	7,820,000
4	Гал унтраах хэрэгслийг зохих газруудад байрлуулах, багаж хэрэгслийг байршуулах	Галын дүгнэлт 2025 онд гаргуулсан. Гал унтраах галын хор, хүрз зэрэг хэрэгслийг зохих газруудад байршуулсан.	500,000
5	Галын аюул гарах болзошгүй газруудад анхааруулах зурагт хуудас, тэмдэг тэмдэглэгээг байршуулах, нөхөж тавих	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх санамж тэмдгийг байршуулсан.	300,000
6	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгаж, хянаж ажилласан.	-
7	Аваар, ослын үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөөтэй байх	-	-
8	Тэсэлгээг мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулж гүйцэтгүүлэх	2025 онд тэсэлгээ хийгдээгүй.	-
9	Уурхайн тэсэлгээний үед аюулгүй ажиллагааг сайтар мөрдөж ажиллах, мэргэжлийн тэсэлгээчнээр гүйцэтгүүлэх	-	-
Нийт			**9,120,000**

Зураг 15. Галаас сэргийлэх багаж хэрэгсэл байршуулсан байдал

Зураг 16. Галын аюулаас сэргийлэх анхааруулах самбар

Зураг 17. Ажилчдыг хувцас хэрэгслээр хангасан байдал

Зураг 18.Яаралтай түргэн тусламжийн арга хэмжээ авах эмийн сан

Зураг 19.Ажлын байран дахь хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны зааварчилгааны самбар

5.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 9. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Хог тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулж, хог хаягдлыг тухай бүрт тээвэрлүүлэх	Хог тээвэрлэлтийн гэрээ байгуулж, хог хаягдлыг тухай бүрт тээвэрлүүлсэн.	990,000
2	Хог хаягдлын ангиллын зориулалтын хогийн сав байршуулах	Хог хаягдлын ангиллын зориулалтын хогийн сав байршуулсан.	300,000
3	Ашигласан шатах, тослох материалыг зориулалтын саванд хадгалах, уурхайн орчинд асгарч алдагдахаас тухай бүр сэргийлэх, ШТМ дахин боловсруулах үйлдвэр лүү тээвэрлүүлэх	Ашигласан шатах тослох материал гардаггүй.	-
4	ШТМ болон аюултай хог хаягдлыг хадгалах талбайг хатуу хучилттай болгох	-	-
5	Тэсэлгээний үед хэрэглэсэн тэсрэх бодисын сав баглаа боодлын хаягдлыг тэсэлгээний мэргэжлийн байгууллага хариуцаж, буцаан авч явж устгуулах.	2025 онд тэсэлгээ хийгдээгүй.	100,000
Нийт дүн			**1,390,000**

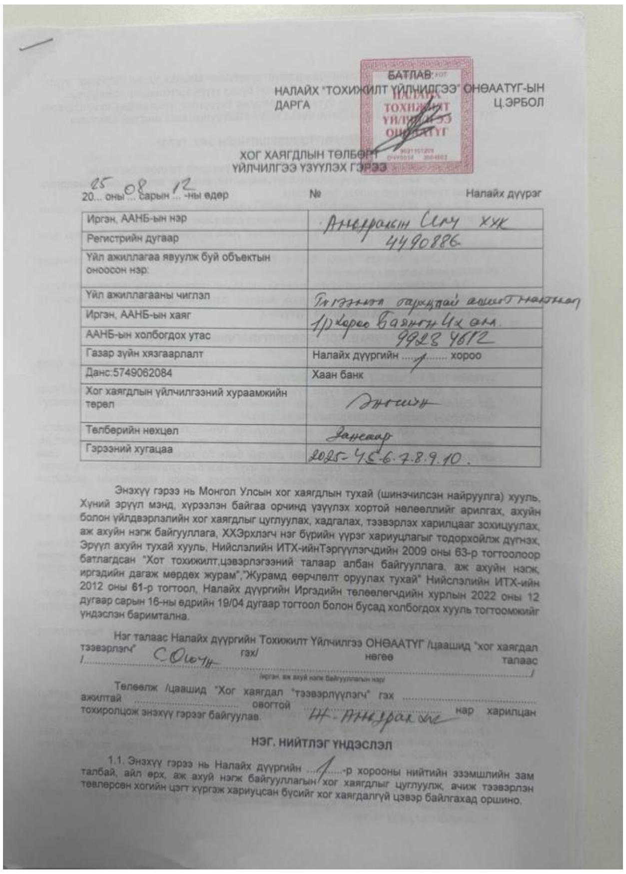

БАТЛАВ:
НАЛАЙХ "ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ" ОНӨААТҮГ-ЫН ДАРГА Ц.ЭРБОЛ

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТӨЛБӨРТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

20.25. оны 08. сарын 12 -ны өдөр № Налайх дүүрэг

Иргэн, ААНБ-ын нэр	Амьдралын Илч ХХК
Регистрийн дугаар	4490886
Үйл ажиллагаа явуулж буй объектын оноосон нэр:	
Үйл ажиллагааны чиглэл	
Иргэн, ААНБ-ын хаяг	1-р хороо Баянгийн ам
ААНБ-ын холбогдох утас	9928 4612
Газар зүйн хязгаарлалт	Налайх дүүргийн ...1... хороо
Данс:5749062084	Хаан банк
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн төрөл	
Төлбөрийн нөхцөл	
Гэрээний хугацаа	2025- 4.5.6.7.8.9.10.

Энэхүү гэрээ нь Монгол Улсын хог хаягдлын тухай (шинэчилсэн найруулга) хууль, Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх харилцааг зохицуулах, аж ахуйн нэгж байгууллага, ХХЭрхлэгч нэг бүрийн үүрэг хариуцлагыг тодорхойлж дүгнэх, Эрүүл ахуйн тухай хууль, Нийслэлийн ИТХ-ийнТэргүүлэгчдийн 2009 оны 63-р тогтоолоор батлагдсан "Хот тохижилт,цэвэрлэгээний талаар албан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн дагаж мөрдөх журам","Журамд өөрчлөлт оруулах тухай" Нийслэлийн ИТХ-ийн 2012 оны 61-р тогтоол, Налайх дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 19/04 дугаар тогтоол болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн баримтална.

Нэг талаас Налайх дүүргийн Тохижилт Үйлчилгээ ОНӨААТҮГ /цаашид "хог хаягдал тээвэрлэгч" гэх/ нөгөө талаас /............/
/иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагын нэр/

Төлөөлж /цаашид "Хог хаягдал "тээвэрлүүлэгч" гэх .... ажилтай .... овогтой .... нар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү гэрээ нь Налайх дүүргийн ...1...-р хорооны нийтийн эзэмшлийн зам талбай, айл өрх, аж ахуй нэгж байгууллагын хог хаягдлыг цуглуулж, ачиж тээвэрлэн төвлөрсөн хогийн цэгт хүргэж хариуцсан бүсийг хог хаягдалгүй цэвэр байлгахад оршино.

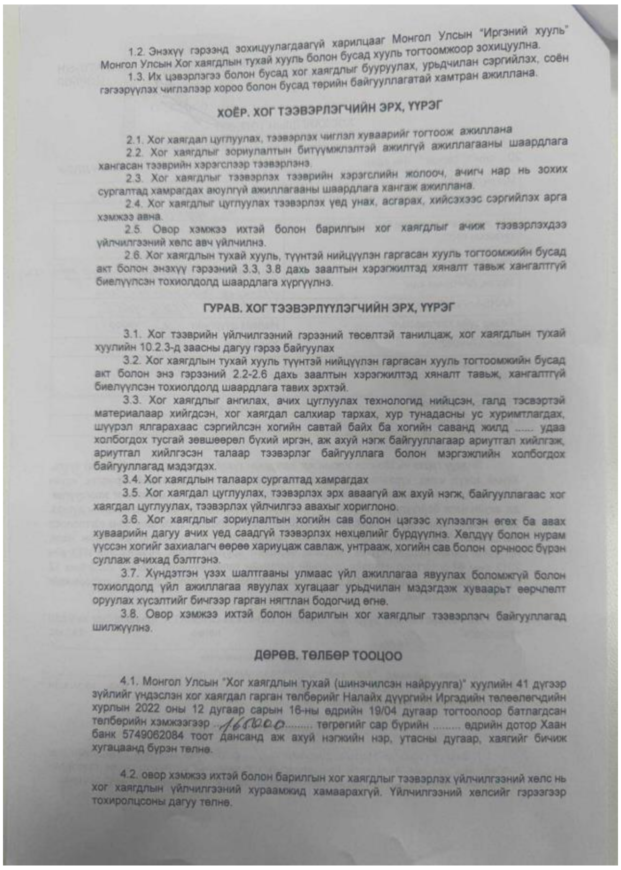

1.2. Энэхүү гэрээнд зохицуулагдаагүй харилцааг Монгол Улсын "Иргэний хууль" Монгол Улсын Хог хаягдлын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна.

1.3. Их цэвэрлэгээ болон бусад хог хаягдлыг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр хороо болон бусад төрийн байгууллагатай хамтран ажиллана.

ХОЁР. ХОГ ТЭЭВЭРЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

2.1. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх чиглэл хуваарийг тогтоож ажиллана

2.2. Хог хаягдлыг зориулалтын битүүмжлэлтэй ажилгүй ажиллагааны шаардлага хангасан тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

2.3. Хог хаягдлыг тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн жолооч, ачигч нар нь зохих сургалтад хамрагдах аюулгүй ажиллагааны шаардлага хангаж ажиллана.

2.4. Хог хаягдлыг цуглуулах тээвэрлэх үед унах, асгарах, хийсэхээс сэргийлэх арга хэмжээ авна.

2.5. Овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг ачиж тээвэрлэхдээ үйлчилгээний хөлс авч үйлчилнэ.

2.6. Хог хаягдлын тухай хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад акт болон энэхүү гэрээний 3.3, 3.8 дахь заалтын хэрэгжилтэд хяналт тавьж хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд шаардлага хүргүүлнэ.

ГУРАВ. ХОГ ТЭЭВЭРЛҮҮЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1. Хог тээврийн үйлчилгээний гэрээний төсөлтэй танилцаж, хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.3-д заасны дагуу гэрээ байгуулах

3.2. Хог хаягдлын тухай хууль түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад акт болон энэ гэрээний 2.2-2.6 дахь заалтын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд шаардлага тавих эрхтэй.

3.3. Хог хаягдлыг ангилах, ачих цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн хогийн савтай байх ба хогийн саванд жилд ...... удаа холбогдох тусгай зөвшөөрөл бүхий иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагаар ариутгал хийлгэж, ариутгал хийлгэсэн талаар тээвэрлэг байгууллага болон мэргэжлийн холбогдох байгууллагад мэдэгдэх.

3.4. Хог хаягдлын талаарх сургалтад хамрагдах

3.5. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх эрх аваагүй аж ахуй нэгж, байгууллагаас хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх үйлчилгээ авахыг хориглоно.

3.6. Хог хаягдлыг зориулалтын хогийн сав болон цэгээс хүлээлгэн өгөх ба авах хуваарийн дагуу ачих үед саадгүй тээвэрлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Хөлдүү болон нурам үүссэн хогийг захиалагч өөрөө хариуцаж савлаж, унтрааж, хогийн сав болон орчноос бүрэн суллаж ачихад бэлтгэнэ.

3.7. Хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй болон тохиолдолд үйл ажиллагаа явуулах хугацааг урьдчилан мэдэгдэж хуваарьт өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг бичгээр гарган нягтлан бодогчид өгнө.

3.8. Овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг тээвэрлэгч байгууллагад шилжүүлнэ.

ДӨРӨВ. ТӨЛБӨР ТООЦОО

4.1. Монгол Улсын "Хог хаягдлын тухай (шинэчилсэн найруулга)" хуулийн 41 дүгээр зүйлийг үндэслэн хог хаягдал гарган төлбөрийг Налайх дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 19/04 дугаар тогтоолоор батлагдсан төлбөрийн хэмжээгээр ..165000......... төгрөгийг сар бүрийн .... өдрийн дотор Хаан банк 5749062084 тоот дансанд аж ахуй нэгжийн нэр, утасны дугаар, хаягийг бичиж хугацаанд бүрэн төлнө.

4.2. овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг тээвэрлэх үйлчилгээний хөлс нь хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжид хамаарахгүй. Үйлчилгээний хөлсийг гэрээгээр тохиролцсоны дагуу төлнө.

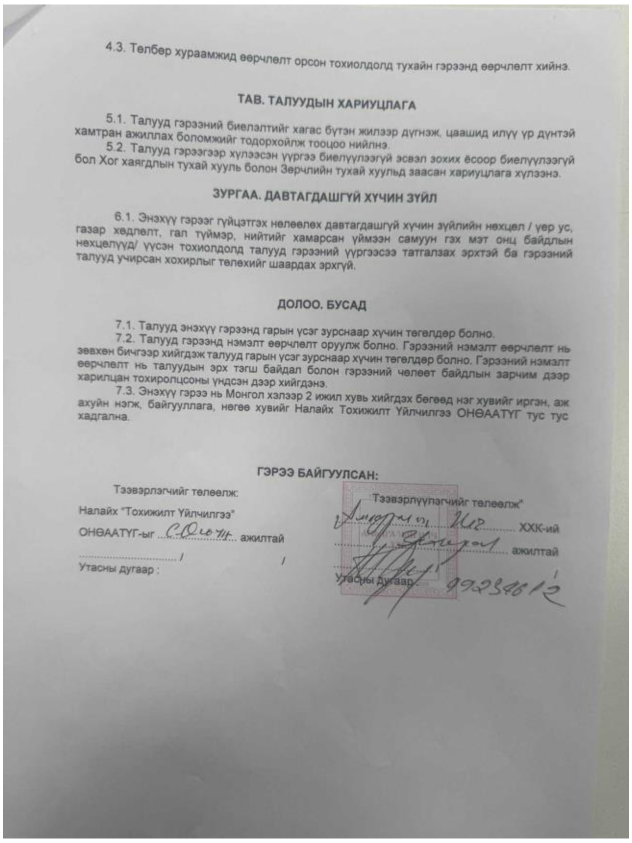

4.3. Төлбөр хураамжид өөрчлөлт орсон тохиолдолд тухайн гэрээнд өөрчлөлт хийнэ.

ТАВ. ТАЛУУДЫН ХАРИУЦЛАГА

5.1. Талууд гэрээний биелэлтийг хагас бүтэн жилээр дүгнэж, цаашид илүү үр дүнтэй хамтран ажиллах боломжийг тодорхойлж тооцоо нийлнэ.

5.2. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй эсвэл зохих ёсоор биелүүлээгүй бол Хог хаягдлын тухай хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээнэ.

ЗУРГАА. ДАВТАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

6.1. Энэхүү гэрээг гүйцэтгэх нөлөөлөх давтагдашгүй хүчин зүйлийн нөхцөл / үер ус, газар хөдлөлт, гал түймэр, нийтийг хамарсан үймээн самуун гэх мэт онц байдлын нөхцөлүүд/ үүсэн тохиолдолд талууд гэрээний үүргээсээ татгалзах эрхтэй ба гэрээний талууд учирсан хохирлыг төлөхийг шаардах эрхгүй.

ДОЛОО. БУСАД

7.1. Талууд энэхүү гэрээнд гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно.

7.2. Талууд гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Гэрээний нэмэлт өөрчлөлт нь зөвхөн бичгээр хийгдэж талууд гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно. Гэрээний нэмэлт өөрчлөлт нь талуудын эрх тэгш байдал болон гэрээний чөлөөт байдлын зарчим дээр харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хийгдэнэ.

7.3. Энэхүү гэрээ нь Монгол хэлээр 2 ижил хувь хийгдэх бөгөөд нэг хувийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, нөгөө хувийг Налайх Тохижилт Үйлчилгээ ОНӨААТҮГ тус тус хадгална.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Тээвэрлэгчийг төлөөлж:
Налайх "Тохижилт Үйлчилгээ"
ОНӨААТҮГ-ыг .... ажилтай
........................../ /
Утасны дугаар :

Тээвэрлүүлэгчийг төлөөлж"
.... ХХК-ий
.... ажилтай
Утасны дугаар: 99234612

Зураг 20. 2025 оны хог хаягдлын гэрээ

Зураг 21. Хог хаягдлын цэгийг хашаажуулсан байдал

5.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 10. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг /
1	Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг эрх бүхий байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн. “Эко ногоон баялаг” ХХК	Мэргэжлийн байгууллагатай тохиролцсоноор
2	Байгаль орчны аудит хийлгэх	Мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж байна. “Эко Вишн” ХХК	Мэргэжлийн байгууллагатай тохиролцсоноор
3	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын тогтоож мөрдөх арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож ажилласан.	Дотоод төлөвлөлтөөр
4	Ажиллагсадыг жилд 1 удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	2025 онд түрээсийн компани оруулсан учраас эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулаагүй.	-
5	Орон нутагтай нийгмийн хариуцлагын гэрээг шинэчлэн байгуулж, гэрээний дагуу хамтран ажиллах, шинэчлэх	Орон нутагтай нийгмийн хариуцлагын хүрээнд дараах ажлыг хийсэн. Үүнд: 1. Үерийн усанд автсан гудамжны замыг шороогоор булж тэгшилсэн 2. 1-р хороонд үерийн даланг 20 машин дайргаар янзалж өгсөн.	5,000,000
6	Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэж байх	Орон нутгаас тавьсан санал хүсэлтийг харилцан тохиролцож шийдвэрлэсэн.	-
Нийт дүн			**5,000,000**

Зураг 22. Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд үерийн усанд автсан гудамжны замыг шороогоор булж тэгшилсэн байдал

5.9. Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 11. Олон нийтэд тайлагнах, танилцуулах төлөвлөгөөний биелэлт

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ
“Амьдралын илч” ХХК-ийн Байгаль орчны мэргэжилтэн Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн иргэд, байгаль хамгаалагч	Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээ, орчны хяналт шинжилгээ хийсэн талаар (ppt) танилцуулга хийх	2025 онд төслийн үйл ажиллагаанаас үүссэн нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний талаар болон хяналт мониторинг хийсэн тухай, орон нутагтай хамтран ажилласан тухай	11-р сарын 01-ны өдрийн дотор	БОМТ болон, БОМТ-ний биелэлтийн тайланг хянуулахаар ажиллаж байна.

5.10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

Хүснэгт 12. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Хяналт шинжилгээ явуулах үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг/
Агаарын орчин				
1	Агаарын бохирдуулагч бодис (SOx, NOx, TSP гэх мэт)	-Ил уурхай орчмоос, -Бутлуурын хэсгээс	-	-
Хөрсөн бүрхэвч				
1	Ерөнхий химийн шинжилгээ болон хүнд элемент (Cu, Cr, Pb, Cd, As, Zn)	-Ил уурхай орчмоос, -Кемп орчмоос.	Хөрсний агрохимийн шинжилгээг “Нарт ШУҮН консалтинг” ХХК-ийн хөрсниий лабораторид шинжлүүлсэн. Шинжилгээний дүнг хавсаргалаа	84,000
2	Хөрсний эрүүл ахуй	-Тээвэрлэлтийн замаас.		
Усан орчин				
1	Химийн ерөнхий шинжилгээ	Ундны усны худаг-1	Усны шинжилгээг “Нарт ШУҮН консалтинг” ХХК-ийн лабораторид шинжлүүлсэн. Шинжилгээний дүнг хавсаргалаа	33,000
Нийт дүн				**117,000**

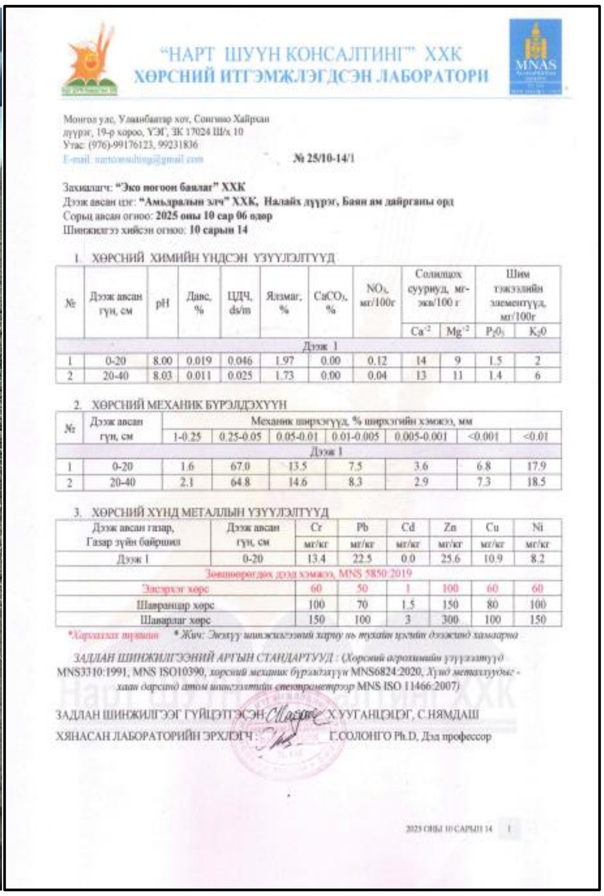

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/10-14/1

Захиалагч: **“Эко ногоон баялаг” ХХК**
Дээж авсан цэг: **“Амьдралын элч” ХХК, Налайх дүүрэг, Баян ам дайрганы орд**
Сорьц авсан огноо: **2025 оны 10 сар 06 өдөр**
Шинжилгээ хийсэн огноо: **10 сарын 14**

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	$CaCO_3$, %	NO_3, мг/100г	Солилцох суурьнууд, мг-экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca^{+2}	Mg^{+2}	P_2O_5	K_2O
Дээж 1											
1	0-20	8.00	0.019	0.046	1.97	0.00	0.12	14	9	1.5	2
2	20-40	8.03	0.011	0.025	1.73	0.00	0.04	13	11	1.4	6

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Дээж 1								
1	0-20	1.6	67.0	13.5	7.5	3.6	6.8	17.9
2	20-40	2.1	64.8	14.6	8.3	2.9	7.3	18.5

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1	0-20	13.4	22.5	0.0	25.6	10.9	8.2
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

*Хордуулах түвшин * *Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна*

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД : (Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд MNS3310:1991, MNS ISO10390, *хөрсний механик бүрэлдэхүүн* MNS6824:2020, *Хүнд металлуудыг - хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр* MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Х.УУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ : Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

2025 ОНЫ 10 САРЫН 14 1

Зураг 23. Хөрсний зүсэлт, Хөрсний агрохимийн, хөрсний хүнд металлын шинжилгээний дүн

Зураг 24. Гүний худаг, усны шинжилгээний дээж авч буй байдал

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, УЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/10-13/-1

Захиалагч: **“Эко ногоон баялаг” ХХК**
Дээж авсан цэг: **“Амьдралын элч” ХХК, Налайх дүүрэг Баян ам дайрганы орд**
Сорьц авсан огноо: **2025 оны 10 сар 06 өдөр**
Уст цэгийн төрөл: **Гүний худаг**
Харилцах утас:
Аргын стандарт: **MNS1097:2023, MNS ISO 7888:1999, MNS ISO 9297:2005**

1. УСНЫ ХИМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Катион	1 $дм^3$			Анион	1 $дм^3$		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca^{++}	56.00	2.79	68.91	CO_3^{--}	0.00	0.00	0.00
Mg^{++}	11.00	0.90	22.32	HCO_3^-	186.00	3.05	75.02
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl^-	20.00	0.56	13.88
K^+	2.00	0.05	1.26	SO_4^{--}	17.00	0.35	8.72
Na^+	7.00	0.30	7.51	NO_3^-	6.00	0.10	2.38
Дүн	**76.00**	**4.06**	**100.00**	**Дүн**	**229.00**	**4.06**	**100.00**

Анион катионуудын нийлбэр:
($\sum_{A+K}$ **305 мг/л**
HCO_3-ийн хагасыг хассан анион, катионуудын нийлбэр: **212 мг/л**
Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-**өнгөгүй**
Үнэр: 0-**үнэргүй**
Булингар: **булингаргүй**

Тунгалаг: **Тунгалаг**
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: **192 ppm**
Ерөнхий **хатуулаг: 3.69 мг-экв/л**
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- **7.81**
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC **-0.482 ds/m**
TDS: **244 ppm**

$$M(0.31) = \frac{HCO3\ 75\ [Cl\ 14\ SO4\ 9]}{Ca\ 69\ [Mg\ 22\ Na\ 8]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, II төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ: С.НЯМДАШ MSc
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

Зураг 25. Усны шинжилгээний дүн

2025 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ЗАРЦУУЛСАН НИЙТ ЗАРДАЛ

“Амьдралын илч” ХХК-ийн 2025 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг БОНХЯ-ны Сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулллаа.

2025 онд БОМТ-нд нийт **28,562,540** төгрөг зарцуулж ажиллалаа.

Хүснэгт 13. 2025 оны БОМТ-нд зарцуулсан нийт зардал

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зардал, 2025 он /төгрөг/
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	9,135,540
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	-
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	3,800,000
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	-
6	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	1,390,000
7	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	9,120,000
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	5,000,000
9	Олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт	-
10	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт	117,000
Нийт дүн		**28,562,540**

ДҮГНЭЛТ

Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн нутагт орших “Амьдралын илч” ХХК-ийн “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу биелэлтийн тайланг боловсруулж дараах дүгнэлтэд хүрлээ.

“Амьдралын илч” ХХК-ийн 2025 оны БОМТ-ний биелэлтийн тайланг БОНХЯ-ны Сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсрууллаа.

Уг төслийн явцад байгаль экологийн унаган төрхийг хамгаалахын тулд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний дүн, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж, Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө зэргийг мөрдлөг болгон ажиллаж, 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу байгаль орчны арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлж ажилласан.

“Баян ам” дайрганы ордын БОМТ-ний биелэлтийн тайланд 2025 онд нийт **28,562,540** төгрөг зарцууллаа.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ

1. Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, 1995 он
2. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, 2012 он
3. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачилсан заавар УБ 2010.
4. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарын стандартуудын эмхтгэл УБ 2010.
5. “БОМТ боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” БОАЖСайдын А/618 тоот тушаал, 2019 он.
6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, үнэлгээ аудитын журам, аргачлал 2014
7. Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн нутагт орших “Баян ам” дайрганы ордыг ил аргаар ашиглах төслийн БОМТ, 2025 он
8. http://www.legalinfo.mn//

БАТЛАВ:
НАЛАЙХ "ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ" ОНӨААТҮГ-ЫН
ДАРГА Ц.ЭРБОЛ

НАЛАЙХ ТОХИЖИЛТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ОНӨААТҮГ 9021101209

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТӨЛБӨРТ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

20.25. оны 08 сарын 12 -ны өдөр № Налайх дүүрэг

Иргэн, ААНБ-ын нэр	Анударалын Сэцү ХХК
Регистрийн дугаар	4490886.
Үйл ажиллагаа явуулж буй объектын оноосон нэр:	
Үйл ажиллагааны чиглэл	Тэгээнгээ барцын ашигт малтмал
Иргэн, ААНБ-ын хаяг	1/1 хороо Баянгол 4х өрх.
ААНБ-ын холбогдох утас	99234612
Газар зүйн хязгаарлалт	Налайх дүүргийн ....1...... хороо
Данс:5749062084	Хаан банк
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийн төрөл	Энгийн
Төлбөрийн нөхцөл	Данснаар
Гэрээний хугацаа	2025-4.5.6.7.8.9.10.

Энэхүү гэрээ нь Монгол Улсын хог хаягдлын тухай (шинэчилсэн найруулга) хууль, Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх харилцааг зохицуулах, аж ахуйн нэгж байгууллага, ХХЭрхлэгч нэг бүрийн үүрэг хариуцлагыг тодорхойлж дүгнэх, Эрүүл ахуйн тухай хууль, Нийслэлийн ИТХ-ийнТэргүүлэгчдийн 2009 оны 63-р тогтоолоор батлагдсан "Хот тохижилт,цэвэрлэгээний талаар албан байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийн дагаж мөрдөх журам","Журамд өөрчлөлт оруулах тухай" Нийслэлийн ИТХ-ийн 2012 оны 61-р тогтоол, Налайх дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 19/04 дугаар тогтоол болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийг үндэслэн баримтална.

Нэг талаас Налайх дүүргийн Тохижилт Үйлчилгээ ОНӨААТҮГ /цаашид "хог хаягдал тээвэрлэгч" С.Оюун гэх/ нөгөө талаас /../
/иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагын нэр/

Төлөөлж /цаашид "Хог хаягдал "тээвэрлүүлэгч" гэх ажилтай .... овогтой .... нар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав. Ш-Анударалын

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэхүү гэрээ нь Налайх дүүргийн .....1.....-р хорооны нийтийн эзэмшлийн зам талбай, айл өрх, аж ахуй нэгж байгууллагын хог хаягдлыг цуглуулж, ачиж тээвэрлэн төвлөрсөн хогийн цэгт хүргэж хариуцсан бүсийг хог хаягдалгүй цэвэр байлгахад оршино.

1.2. Энэхүү гэрээнд зохицуулагдаагүй харилцааг Монгол Улсын "Иргэний хууль" Монгол Улсын Хог хаягдлын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжоор зохицуулна.

1.3. Их цэвэрлэгээ болон бусад хог хаягдлыг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр хороо болон бусад төрийн байгууллагатай хамтран ажиллана.

ХОЁР. ХОГ ТЭЭВЭРЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

2.1. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх чиглэл хуваарийг тогтоож ажиллана

2.2. Хог хаягдлыг зориулалтын битүүмжлэлтэй ажилгүй ажиллагааны шаардлага хангасан тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэнэ.

2.3. Хог хаягдлыг тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн жолооч, ачигч нар нь зохих сургалтад хамрагдах аюулгүй ажиллагааны шаардлага хангаж ажиллана.

2.4. Хог хаягдлыг цуглуулах тээвэрлэх үед унах, асгарах, хийсэхээс сэргийлэх арга хэмжээ авна.

2.5. Овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг ачиж тээвэрлэхдээ үйлчилгээний хөлс авч үйлчилнэ.

2.6. Хог хаягдлын тухай хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад акт болон энэхүү гэрээний 3.3, 3.8 дахь заалтын хэрэгжилтэд хяналт тавьж хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд шаардлага хүргүүлнэ.

ГУРАВ. ХОГ ТЭЭВЭРЛҮҮЛЭГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1. Хог тээврийн үйлчилгээний гэрээний төсөлтэй танилцаж, хог хаягдлын тухай хуулийн 10.2.3-д заасны дагуу гэрээ байгуулах

3.2. Хог хаягдлын тухай хууль түүнтэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад акт болон энэ гэрээний 2.2-2.6 дахь заалтын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд шаардлага тавих эрхтэй.

3.3. Хог хаягдлыг ангилах, ачих цуглуулах технологид нийцсэн, галд тэсвэртэй материалаар хийгдсэн, хог хаягдал салхиар тархах, хур тунадасны ус хуримтлагдах, шүүрэл ялгарахаас сэргийлсэн хогийн савтай байх ба хогийн саванд жилд ...... удаа холбогдох тусгай зөвшөөрөл бүхий иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагаар ариутгал хийлгэж, ариутгал хийлгэсэн талаар тээвэрлэг байгууллага болон мэргэжлийн холбогдох байгууллагад мэдэгдэх.

3.4. Хог хаягдлын талаарх сургалтад хамрагдах

3.5. Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх эрх аваагүй аж ахуй нэгж, байгууллагаас хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх үйлчилгээ авахыг хориглоно.

3.6. Хог хаягдлыг зориулалтын хогийн сав болон цэгээс хүлээлгэн өгөх ба авах хуваарийн дагуу ачих үед саадгүй тээвэрлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Хөлдүү болон нурам үүссэн хогийг захиалагч өөрөө хариуцаж савлаж, унтрааж, хогийн сав болон орчноос бүрэн суллаж ачихад бэлтгэнэ.

3.7. Хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас үйл ажиллагаа явуулах боломжгүй болон тохиолдолд үйл ажиллагаа явуулах хугацааг урьдчилан мэдэгдэж хуваарьт өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг бичгээр гарган нягтлан бодогчид өгнө.

3.8. Овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг тээвэрлэгч байгууллагад шилжүүлнэ.

ДӨРӨВ. ТӨЛБӨР ТООЦОО

4.1. Монгол Улсын "Хог хаягдлын тухай (шинэчилсэн найруулга)" хуулийн 41 дүгээр зүйлийг үндэслэн хог хаягдал гарган төлбөрийг Налайх дүүргийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдрийн 19/04 дугаар тогтоолоор батлагдсан төлбөрийн хэмжээгээр ..160000......... төгрөгийг сар бүрийн .... өдрийн дотор Хаан банк 5749062084 тоот дансанд аж ахуй нэгжийн нэр, утасны дугаар, хаягийг бичиж хугацаанд бүрэн төлнө.

4.2. овор хэмжээ ихтэй болон барилгын хог хаягдлыг тээвэрлэх үйлчилгээний хөлс нь хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжид хамаарахгүй. Үйлчилгээний хөлсийг гэрээгээр тохиролцсоны дагуу төлнө.

4.3. Төлбөр хураамжид өөрчлөлт орсон тохиолдолд тухайн гэрээнд өөрчлөлт хийнэ.

ТАВ. ТАЛУУДЫН ХАРИУЦЛАГА

5.1. Талууд гэрээний биелэлтийг хагас бүтэн жилээр дүгнэж, цаашид илүү үр дүнтэй хамтран ажиллах боломжийг тодорхойлж тооцоо нийлнэ.
5.2. Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй эсвэл зохих ёсоор биелүүлээгүй бол Хог хаягдлын тухай хууль болон Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээнэ.

ЗУРГАА. ДАВТАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

6.1. Энэхүү гэрээг гүйцэтгэх нөлөөлөх давтагдашгүй хүчин зүйлийн нөхцөл / үер ус, газар хөдлөлт, гал түймэр, нийтийг хамарсан үймээн самуун гэх мэт онц байдлын нөхцөлүүд/ үүсэн тохиолдолд талууд гэрээний үүргээсээ татгалзах эрхтэй ба гэрээний талууд учирсан хохирлыг төлөхийг шаардах эрхгүй.

ДОЛОО. БУСАД

7.1. Талууд энэхүү гэрээнд гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно.
7.2. Талууд гэрээнд нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Гэрээний нэмэлт өөрчлөлт нь зөвхөн бичгээр хийгдэж талууд гарын үсэг зурснаар хүчин төгөлдөр болно. Гэрээний нэмэлт өөрчлөлт нь талуудын эрх тэгш байдал болон гэрээний чөлөөт байдлын зарчим дээр харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр хийгдэнэ.
7.3. Энэхүү гэрээ нь Монгол хэлээр 2 ижил хувь хийгдэх бөгөөд нэг хувийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, нөгөө хувийг Налайх Тохижилт Үйлчилгээ ОНӨААТҮГ тус тус хадгална.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Тээвэрлэгчийг төлөөлж:	Тээвэрлүүлэгчийг төлөөлж"
Налайх "Тохижилт Үйлчилгээ"	Амгаланг ИХ ...... ХХК-ий
ОНӨААТҮГ-ыг С.Ολοчир.... ажилтай	...... Эрхэмбаяр ...... ажилтай
.... / /	.... /
Утасны дугаар :	Утасны дугаар : 99234612

Нэгж талбарын дугаар: 1260111541

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛТЭЙ АЖ АХУЙ НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГАД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ, АШИГЛУУЛАХ ГЭРЭЭ

2025 оны 07 сарын 08 өдөр **№ 01113-2022/01678** *Улаанбаатар хот*

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Нийслэлийн Засаг даргын **2018** оны **07** сарын **16**-ны өдрийн **01113-А/655/2018** тоот шийдвэрийг үндэслэн газар ашиглуулагчийг төлөөлж, Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын албаны ахлах мэргэжилтэн **Галтхүү** овогтой **Шүүрт**, газар ашиглагчийг төлөөлж

(**Амьдралын илч ХХК**)

(иргэн, аж ахуйн нэгжийн нэр)

Амьдралын илч-ийн Захирал Ж.Амьдралхүү

нар энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. **Нийслэлийн Засаг даргын / Ашигт малтмал газрын тосны газрын** даргын **2018** оны **07** сарын **16**-ны өдрийн **01113-А/655/2018** тоот шийдвэр нэхүү газар ашиглуулах гэрээ байгуулах үндэслэл болно.

1.2. Гэрээнд дараах зүйлийг заавал тусгана.

1.2.1. Газрын байршил, хэмжээ, хил хязгаар, зааглийг харуулсан зураг схем.

1.2.2. Газар ашиглуулагчаас газар ашиглагчид үт газрыг хүлээлгэн өгсөн акт.

1.2.3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг Монгол Улсын Засгийн газрын 2003 оны 28-р тогтоолоор баталсан журмын дагуу хийлгүүлж баталгаажуулна.

1.3. Энэхүү гэрээний 1.2.-т заасан бүрдүүлбэр нь гэрээний салшгүй хэсэг бөгөөд түүнийг бүрдүүлж хийгээгүй тохиолдолд уг гэрээг хүчингүйд тооцох үндэслэл болно.

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Ашиглалтад олгосон газрын нийт хэмжээ 278622

Үүнээс:

Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг ашиглах зориулалт	**Тухайн зориулалтаар ашиглах газрын хэмжээ**
Уурхайн газар	278622
Уурхайн ашиглалт, олборлолт явуулж буй талбай	28960.23 м2
Уул уурхайн үйлдвэрлэлийн барилга, байгууламжийн талбай	0 м2
Газар ашиглах хугацаа	1

2.2. Тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний 2 дугаар хавсралтад заасан тусгай зөвшөөрлийн талбайн солбицлоо бүхий кадастрын зураг нь гэрээний хавсралт болно. Тус солбицлын дагуу тухайн газрын байрлал, хилийн заагийг тогтооно.

2.3. Газрын төлбөрийг нэхэмжлэхийн дагуу Татварын албанд тушаана. Газрын төлбөр төлөгч жилийн төлбөрийг тэнцүү хэмжээгээр хуваан улирал тутам төлөх бөгөөд дараа улирлын төлбөрийг урьдчилан төлж болно.

2.4. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын суурь үнэлгээ, газрын үнэлгээний төлбөр, зэрэглэл, бүс, газар ашиглах зориулалтын итгэлцүүр, төлбөрийн хувь, хэмжээ өөрчлөгдсөн тухай бүр уг өөрчлөлттэй холбогдуулан газрын төлбөрийг 30 хоногийн дотор шинэчлэнногдуулна.

Гурав. Газар ашиглуулагчийн хүлээх эрх, үүрэг, хариуцлага

3.1. Газар ашиглагч газрыг гэрээний нөхцөл, зориулалтын дагуу ашиглаж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

3.2. Газрыг гэрээний нөхцөл, зориулалтын дагуу ашиглаагүй, энэ талаар тавьсан шаардлага болон гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй буюу Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1.1, 37.1.2, 37.1.3, 37.1.4 дэх хэсэгт заасан нөхцөл байдал бий болсон тохиолдолд тус хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.4-т заасны дагуу гэрээг хүчингүй болгож, Газрын тухай хуулийн 62 дугаар зүйлд заасныар хохирлыг нөхөн төлөхийг шаардах;

3.3. Газар ашиглах гэрээг жил бүр дүгнэх;

3.4. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх үүрэг.

Дөрөв. Газар ашиглагчийн хүлээх эрх, үүрэг, хариуцлага

4.1. Газрыг гэрээний нөхцөл, зориулалтын дагуу ашиглах;

4.2. Газар ашиглалтын төлбөрийг хугацаанд нь үйл ажиллагааны үр дүн гарахыг хүлээлгүй төлнө;

4.3. Газрын төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй бол төлөгдөөгүй төлбөрийн дүнгээс бодож хоног тутам 0,3 хувийн алданги төлнө;

4.4. Өөрийн эдлэж газрын хилийн эргэлтийн цэгүүдийг газар дээр нь тэмдэглэсэн тэмдэгтийг хамгаалалтандаа авч, бүрэн бүтэн байдлыг хариуцах;

4.5. Газар ашиглах гэрээг жил бүр дүгнүүлэх;

4.6. Газар ашиглагч нь уг газрыг ашиглахтай холбоотой авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг хугацаанд нь биелүүлэхийн зэрэгцээ, хот нийтийн аж ахуйг арчлан хамгаалах, засаж тохижуулах үүрэгтэй;

4.7. Газрын тухай хууль тогтоомж, газар ашиглах гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол гэрээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн ашиглахаар гэрээний хугацааг сунгуулах;

4.8. Газар, байгаль орчныг үр ашигтай, зохистой ашиглах, хамгаалах тухай хууль, тогтоомж болон төрийн эрх бүхий байгууллагаас газар ашиглалттай холбогдуулан тавьсан нийтлэг шаардлагыг биелүүлэх;

4.9. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;

4.10. Бусдын газар өмчлөх, эзэмших, ашиглахтай холбогдсон эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүй байх;

4.11. Орчны газарт байрлаж байгаа инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ эрхлэж байгаа мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх;

4.12. Гэрээнд заасанаас өөр зориулалтаар газрыг ашигласан бол газар ашиглуулагч гэрээг цуцалж, ашиглалтын явцад учирсан хохирлыг нөхөн төлох.

4.13. Газар ашиглагч нь албан ёсны хаяг, утасны дугаар өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 3 хоногийн дотор газар ашиглуулагч талд мэдэгдэж, гэрээнд тусгуулна.

4.14. Газар ашиглагч нь Газрын тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 56.6-д заасны дагуу уурхайн эдэлбэр газрынхаа 10-аас доошгүй хувийг ногоон байгууламжтай байлгана;

4.15. Газар ашиглагчийн хүлээх эрх, үүрэг, хариуцлага;

4.16. Холбогдох хууль, тогтоомжоор тогтоосон бусад эрх, үүрэг.

Тав. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

5.1. Газар ашиглах эрхийг захиргааны журмаар дуусгавар болгосон тохиолдолд уг газрыг эргүүлэн хүлээлгэн өгөх асуудлыг газар ашиглагч бүрэн хариуцна.

5.2. Газар ашиглагчийн өмчлөлд байгаа газраас салгаж болохгүй барилга байгууламж эд хөрөнгийн өмчлөх эрх өөр этгээдэд шилжвэл **газар ашиглах эрхийг дуусгавар болгож шийдвэрлэнэ.**

5.3. Газар ашиглах эрх, гэрээний хугацаа дуусгавар болоход тухайн газар дээрх барилга байгууламж бусад эд хөрөнгийг хэрхэх тухай анх эрх олгосон шийдвэрт заасан бол энэ дагуу шийдвэрлэнэ.

Зургаа. Гэрээний нөхцөл

6.1. Энэхүү гэрээг талууд гарын үсэг зурж баталгаажуулснаар тухайн жилд хүчинтэй. Талууд жил бүр гэрээний биелэлтийг дүгнэж, харилцан тооцоо хийнэ. Гэрээний биелэлтийг дүгнэхдээ хоёр тал протокол үйлдэнэ.
6.2. Протокол нь энэхүү гэрээний нэгэн адил хуулийн хүчинтэй байх ба гэрээний салшгүй хэсэг байна.
6.3. Гэрээ байгуулагч талууд үндэслэлтэй гэж үзвэл уг гэрээг хэдийд ч дуусгавар болгох эрхтэй боловч нөгөө талдаа **30 хоногийн** өмнө мэдэгдэх үүрэгтэй.
6.4. Гэрээний аль ч тал нэмэлт өөрчлөлт оруулж болох бөгөөд энэ тухай 14 хоногийн өмнө бичгээр тохиролцоно.

Долоо. Бусад

7.1. Газар ашиглагч Монгол Улсын Газрын тухай хууль тогтоомжоор хүлээсэн үүрэг болон газар ашиглуулах энэхүү гэрээний нөхцөл болзлыг биелүүлээгүй, ноцтой зөрчсөн бол гэрээг цуцалж газар ашиглах эрхийг дуусгавар болгоно.
7.2. Энэхүү гэрээтэй холбогдсон маргааныг хэлэлцээрийн журмаар зохицуулна. Хэрэв хэлэлцээрт хүрэхгүй бол Монгол Улсын үндсэн хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлүүлнэ.
7.3. Уг гэрээг Монгол хэл дээр тус бүр 3 хувь үйлдэв. Хувь тус бүр нь нэгэн адил хүчинтэй байна.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар ашиглуулагч:
Нийслэлийн газар зохион байгуулалтын алба
Наадамчдын зам 1200, Арцатын ам, 4 дүгээр хороо, Хан-Уул дүүрэг, Улаанбаатар хот, 17100
Утас:11315712

Газар ашиглагч: **Амьдралын элч ХХК**
Газрын байршил: **Улаанбаатар, Налайх, 1-р хороо, , 0**
Газар эзэмшигчийн хаяг: **Улаанбаатар, Налайх, 1-р хороо, , ,**
Регистр / улсын бүртгэл /-ийн дугаар: **/4490886/**
Банк, дансны дугаар: **1,**
Харилцах утас: **99234612**

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж:

Нийслэлийн газар зохион байгуулалтын албаны дарга

ГҮРЦЭДЭН овогтой **МӨНХБААТАР**

Гарын үсэг /......................../ тамга

Ашигт малтмал, хөрс, газар хариуцсан ахлах мэргэжилтэн
Галтхүү овогтой **Шүүхэрт**

гарын үсэг /......................../

Газар эзэмшигчийг төлөөлж:

Амьдралын элч-ны Захирал
Ж.Амгаланзүү

Гарын үсэг/......................../тамга/

Энэхүү гэрээний нэг хувийг **1260111541** дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.

Нийслэлийн байгаль орчны газар

УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 10 -р сарын 27 -ны өдөр

Дугаар E-2509-000079

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас, факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар

Оноосон нэр:	Амьдралын илч ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар:	
Регистрийн дугаар:	**4490886**
Захирал:	**Амьдралхүү**
Холбоо барих дугаар:	**99234612**
Факс :	
И-мэйл хаяг :	

2.Төслийн нэр байршил

Төслийн нэр:	**Баян ам дайрганы ордыг ашиглах төсөл**
Байршил:	**Улаанбаатар, Налайх, 1-р хороо**
Харьяалагдах сав газар:	**Туул голын сав газар**
Хамаарах салбар:	**Уул уурхай**
Төслийн дэлгэрэнгүй:	**Тус компани нь уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн нутагт орших “Баян ам” нэртэй дайрганы ордын 18/М011 тоот дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг эзэмшдэг. 2019 оноос тухайн ордод олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж ирсэн бөгөөд энэ хугацаанд ажиллах хүч, техник тоног төхөөрөмж, хөрөнгө оруулалт зэргээс, шалтгаалан бага хүчин чадлаар олборлолтын үйл ажиллагаа явуулж ирсэн байна. Нийт 5 жилийн хугацаанд ашиглах бөгөөд 6.25 га талбайгаас 18.8 мян.м3 шимт хөрс хуулж, уурхайн хүчин чадлыг жилд 150 мян.м3 байхаар байна.**

3. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр

Амьдралын илч

4. Ажиллах горим, хүчин чадал

Үргэлжлэх хугацаа	Ажиллах горим	Жилд ажиллах хоног	Хоногт ажиллах ажилчидын тоо	Хоногт ажиллах цаг
19	2 ээлжээр	180	23	10

5. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний хэмжээ

Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тайлбар
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	23.0	хоногт 1 хүн	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайлангийн мэдээлэлд үндэслэв.
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	6500.0	м2	Тухайн жилийн уулын ажлын төлөвлөгөө болон төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний мэдээллийг үндэслэв.
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	500.0	м2	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайлангийн мэдээлэлд үндэслэв.

6. Усны эх үүсвэр, нөөц, хоногт ашиглах хэмжээ

Эх үүсвэр	Зориулалт	Усны нөөц (л)	Усны нөөц (м3)	Тайлбар
Гүний худаг	Усны хэрэглээ	0.5	43.2	

7.Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ, нөхцөл

Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ боловсруулсан ААНБ : **Эко ногоон баялаг ХХК**

Холбоо барих : **88031952**

Нэмэлт мэдээлэл:

8. Усны барилга байгууламжууд

Барилга байгууламж	Хүчин чадал (м3)	Хэмжээ хийц
Гүний худаг	0.46	Hanjin-180 22квт маркийн хөдөлгүүр 130м гүнд байрлуулсан.

9. Дамжуулах байгууламж

Хаанаас (эхлэх цэг)	Хаана хүртэл (төгсгөлийн цэг)	Шугамын голч, мм	Дамжуулах шугамын урт, м

10. Онцгой нөхцөл

“Баян ам” нэртэй дайрганы ордыг ил аргаар ашиглах төслийн Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын тайланд тусгагдсан зөвлөмж, арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллах шаардлагатай.

11. Усны зарцуулалт

Ажлын нэр	Тоо Хэмжээ	Хэмжих нэгж	Усны хэрэглээ, м3 (Норм)	Гүйцэтгэх давтамж	Хэмжих нэгж	Нийт ашиглах усны хэмжээ, м3	Хөнгөлөх усны хэмжээ м3	Төлбөр тооцох усны хэмжээ м3
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	23	хоногт 1 хүн	0.15	180.0	Хоног	621.00	0.00	621.00
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	6500	м2	0.002	60.0	Удаа	780.00	0.00	780.00
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	500	м2	0.004	48.0	Удаа	96.00	0.00	96.00
Нийт						**1,497.00**	**0.00**	**1,497.00**

12. Урьдчилсан байдлаар тооцсон усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ

Ажлын нэр	Төлбөр тооцох усны хэмжээ, м3	Усны ангилал	Хөнгөлөх хувь хэмжээ, %	1 м3 усны үнэ	Усны нөөц ашигласны төлбөр, ₮	Төлбөрөөс хөнгөлсөн дүн, ₮	Төлбөл зохих дүн, ₮
Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглах усны хэмжээ	621.00	Газрын доорх ус	0.0	99.12	61,553.52	0.0	61,553.52
Зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах усны хэмжээ	780.00	Газрын доорх ус	0.0	99.12	77,313.60	0.0	77,313.60
Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах усны хэмжээ	96.00	Газрын доорх ус	0.0	75.52	7,249.92	0.0	7,249.92
Нийт	**1,497.00**				**146,117.04**		**146,117.04**

13. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар

- Үйлчилгээнээс гарч буй бохир усыг стандартын шаардлагад нийцтэл цэвэрлэх бага оврын цэвэрлэх байгууламжтай байх.
- Усны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2. дэх хэсэгт заасны дагуу хаягдал усны дүгнэлтийг Туул голын сав газрын захиргаанаас авах.
- UCS 0701B:2022 Бие даасан усан хангамж, худаг, ус агуулах саванд тавих ерөнхий шаардлага хотын стандартыг хэрэгжүүлэх.

14. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөгөө

- Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6, 28.8, 28.11, 29.1-д заасны дагуу Налайх дүүргийн Засаг даргын Тамгын газраас ус ашиглах зөвшөөрөл, эрхийн бичиг авч, 2025 оны ус ашиглах гэрээ байгуулах.
- Усны нөөц ашигласны төлбөрийг 2025 оны 12-р сарын 25-ны дотор Налайх дүүргийн Татварын хэлтсийн дансанд төлөх дүгнэлтэд заасан дүнгээр төлөх.
- Усны нөөц ашигласны төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд Усны тухай хуулийн 33.1.10-т заасны дагуу хариуцлага тооцохыг анхаарах.

- Тоолуурын заалтын баталгаа алдагдсан, шугам хоолойгоос салгасан тохиолдолд усны нөөц ашигласны төлбөрийг Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны А/301 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд зарцуулах усны норм"-оор тооцож оногдуулахыг анхаарах.
- Гэрээнд зааснаас илүү ашигласан усанд Засгийн газрын 2018 оны 391 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөр тооцох журам"-ын дагуу шатлан өсгөх хэлбэрээр тооцохыг анхаарах.
- Зөвлөмжийн хэрэгжилтийг тухайн жилийн ус ашиглалтын тайланд тусган 2026 онд ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах хүсэлтийн хамт ирүүлэх.

Боловсруулсан:

Байгууллагын нэр:	**Нийслэлийн байгаль орчны газар**
Газар хэлтэс:	**Захиргаа**
Албан тушаал:	**Даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч**
Овог нэр:	**Насанбат Мөнхбаяр**
Зурсан огноо:	**2025.10.27 15:48:31**

“НАРТ ШУҮН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

MNAS Accreditation system TL 145 MNS ISO/IEC 17025

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/10-13/-1

Захиалагч: **“Эко ногоон баялаг” ХХК**
Дээж авсан цэг**: “Амьдралын элч” ХХК, Налайх дүүрэг Баян ам дайрганы орд**
Сорьц авсан огноо: **2025 оны 10 сар 06 өдөр**
Уст цэгийн төрөл: **Гүний худаг**
Харилцах утас:
Аргын стандарт: **MNS1097:2023, MNS ISO 7888:1999, MNS ISO 9297:2005**

1. УСНЫ ХИМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Катион	1 дм^3			Анион	1 дм^3		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca^{++}	56.00	2.79	68.91	CO_3^{--}	0.00	0.00	0.00
Mg^{++}	11.00	0.90	22.32	HCO_3^-	186.00	3.05	75.02
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl^-	20.00	0.56	13.88
K^+	2.00	0.05	1.26	SO_4^{--}	17.00	0.35	8.72
Na^+	7.00	0.30	7.51	NO_3^-	6.00	0.10	2.38
Дүн	**76.00**	**4.06**	**100.00**	**Дүн**	**229.00**	**4.06**	**100.00**

Анион катионуудын нийлбэр:
($\sum_{A+K}$ **305 мг/л**
HCO_3-ийн хагасыг хассан анион, катионуудын нийлбэр: **212 мг/л**

Физик үзүүлэлтүүд
Өнгө: 0-**өнгөгүй**
Үнэр: 0-**үнэргүй**
Булингар: **булингаргүй**

Тунгалаг: **Тунгалаг**
Хуурай үлдэгдэл, мг/л: **192 ppm**
Ерөнхий **хатуулаг: 3.69 мг-экв/л**
/ бага хатуулагтай ус /
Урвалын орчин: pH- **7.81**
Цахилгаан дамжуулах чадвар:
EC **-0.482 ds/m**
TDS: **244 ppm**

$$M(0.31) = \frac{HCO3\ 75\ [Cl\ 14\ SO4\ 9]}{Ca\ 69\ [Mg\ 22\ Na\ 8]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, II төрлийн цэнгэг буюу дунд зэрэг эрдэсжилттэй, бага хатуулагтай ус.

Жич: усны сорьцыг шинжлүүлсэн байгууллага хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ: С.НЯМДАШ MSc
ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ: Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

MNAS Accreditation system TL 145 MNS ISO/IEC 17025

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан
дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 25/10-14/1

Захиалагч: **“Эко ногоон баялаг” ХХК**
Дээж авсан цэг: **“Амьдралын элч” ХХК, Налайх дүүрэг, Баян ам дайрганы орд**
Сорьц авсан огноо: **2025 оны 10 сар 06 өдөр**
Шинжилгээ хийсэн огноо: **10 сарын 14**

1. ХӨРСНИЙ ХИМИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Дээж авсан гүн, см	pH	Давс, %	ЦДЧ, ds/m	Ялзмаг, %	$CaCO_3$, %	NO_3, мг/100г	Солилцох сууриуд, мг-экв/100 г		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100г	
								Ca^{+2}	Mg^{+2}	P_2O_5	K_2O
Дээж 1											
1	0-20	8.00	0.019	0.046	1.97	0.00	0.12	14	9	1.5	2
2	20-40	8.03	0.011	0.025	1.73	0.00	0.04	13	11	1.4	6

2. ХӨРСНИЙ МЕХАНИК БҮРЭЛДЭХҮҮН

№	Дээж авсан гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
Дээж 1								
1	0-20	1.6	67.0	13.5	7.5	3.6	6.8	17.9
2	20-40	2.1	64.8	14.6	8.3	2.9	7.3	18.5

3. ХӨРСНИЙ ХҮНД МЕТАЛЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дээж авсан газар, Газар зүйн байршил	Дээж авсан гүн, см	Cr	Pb	Cd	Zn	Cu	Ni
		мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг	мг/кг
Дээж 1	0-20	13.4	22.5	0.0	25.6	10.9	8.2
Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 5850:2019							
Элсэрхэг хөрс		60	50	1	100	60	60
Шавранцар хөрс		100	70	1.5	150	80	100
Шаварлаг хөрс		150	100	3	300	100	150

**Харгалзах түвшин* ** Жич: Энэхүү шинжилгээний хариу нь тухайн цэгийн дээжинд хамаарна*

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АРГЫН СТАНДАРТУУД : (*Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүд* MNS3310:1991, MNS ISO10390, *хөрсний механик бүрэлдэхүүн* MNS6824:2020, *Хүнд металлуудыг - хаан дарсанд атом шингээлтийн спектрометрээр* MNS ISO 11466:2007)

ЗАДЛАН ШИНЖИЛГЭЭГ ГҮЙЦЭТГЭСЭН: Х.УУГАНЦЭЦЭГ, С.НЯМДАШ

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ : Г.СОЛОНГО Ph.D, Дэд профессор

НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ
ОРЧНЫ ГАЗАР

"ТЭГШ ГАЗАР" ХХК

ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛЛЫН ХӨРӨНГӨӨР НИЙСЛЭЛИЙН БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН 3 ДУГААР ХОРООНЫ НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ УЛСЫН НЭГДСЭН 2 ДУГААР ЭМНЭЛГИЙН ХАЖУУ ТАЛЫН НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙД НАРС, ГҮЙЛС, МОНОС МОД СУУЛГАЖ, ЗҮЛЭГЖҮҮЛЭЛТИЙН АЖИЛ ХИЙЖ ГҮЙЦЭТГЭСЭН АЖЛЫН ТАЙЛАН

Улаанбаатар хот

2025 он

ГҮЙЦЭТГЭГЧ: "ТЭГШ ГАЗАР" ХХК

Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжүүдийн 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дагуу дүйцүүлэн хамгааллын хөрөнгөөр нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах нийтийн эзэмшлийн талбайн бичил цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарьж, зүлэгжүүлэн тохижуулах ажлыг ойн мэргэжлийн байгууллага "Тэгш газар" ХХК хийж гүйцэтгэв.

Нийлүүлэгч нь төсөлд Барааны жагсаалт Хавсралт №1-д заасан захиалгын нарс,монос,гүйлс мод болон зүлэгжүүлэх ажлыг гэрээний тусгай нөхцлийн заасан хугацаанд гүйцэтгэж дуусгав. Уг ажлыг 2025 оны 09 сарын 05 өдрөөс эхлэн Талбайн инженер 1, ХЭМАБ-н инженер 1, туслах ажилтан 5, жолооч 3 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр захиалсан бараа материал нийлүүлэх хугацаанд буюу 2025 оны 10 сарын 05-ны өдрийн дотор хийж гүйцэтгэсэн болно. Шинээр суулгасан мод,бутыг компост бордоогоор бордож хар хөрсөөр булж услагаа хийж сайтар хутгаж шороон доор хөндий зай завсар, агаар үлдээхгүй болтол нь хутгаж бэлтэгсний дараагаар том модыг 3 ширхэг тулаас ашиглан, гол ишийг таар ашиглан ороож холгож гэмтхээс нь хамгаалж тулсан. Зүлэгжүүлэх талбайд 15см хар шороон хөрс дэвсэж олон наст зүлэгний үрийг 1м2-д 80граммыг цацаж элсээр хучиж тарьсан

Хөрөнгө гаргасан аж ахуйн нэгжийн нэрс			
1	“Багануур” ХК	10	“Лакширикристал” ХХК
2	“Эвтчулуу” ХХК	11	“Цэвцэв импекс” ХХК /ХУД/
3	“Монфрукт” ХХК	12	“Шар монгол” ХХК
4	“Сэрүүн сэлбэ” ХХК	13	“Амьдралын илч” ХХК
5	“Ката” ХХК	14	“Минжийн хангай төгөл” ХХК
6	“Цэвцэв импекс” ХХК	15	“Сүр сүлд” ХХК
7	“Мөнхсонор трейд” ХХК	16	“Мандах булаг” ХХК
8	“Жи Эс Эн Ди” ХХК	17	“Кенже” ХХК
9	“Сүмбэр хунтан” ХХК	18	“Шинэ тоосго” ХХК

ХҮЛЭЭН АВСАН:
ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

НБОГ-ЫН ХБОАХХ-ИЙН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Ж.БАТЗОЛБОО

НБОГ-ЫН ХБОАХХ-ИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН С.СҮХЦООЖ

ХҮЛЭЭЛГЭН ӨГСӨН:
ГҮЙЦЭТГЭГЧ:

“ТЭГШ ГАЗАР” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ С.АЛТАНЦЭЦЭГ

“ТЭГШ ГАЗАР” ХХК-ИЙН ТАЛБАЙН ИНЖЕНЕР Б.ЭНХТҮВШИН

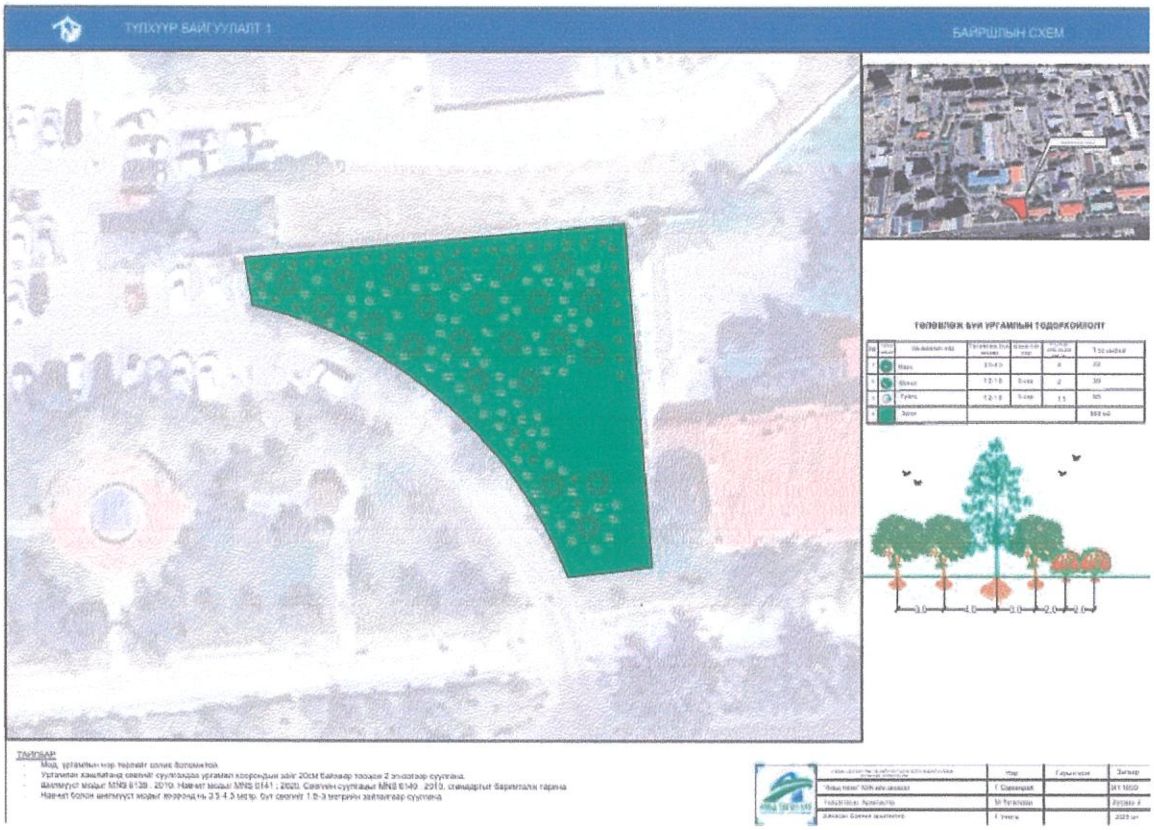
ТҮЛХҮҮР БАЙГУУЛАЛТ 1
БАЙРШЛЫН СХЕМ
ТӨЛӨВЛӨЖ БУЙ УРГАМЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ
3.0
4.0
3.0
2.0
2.0
ТАЙЛБАР

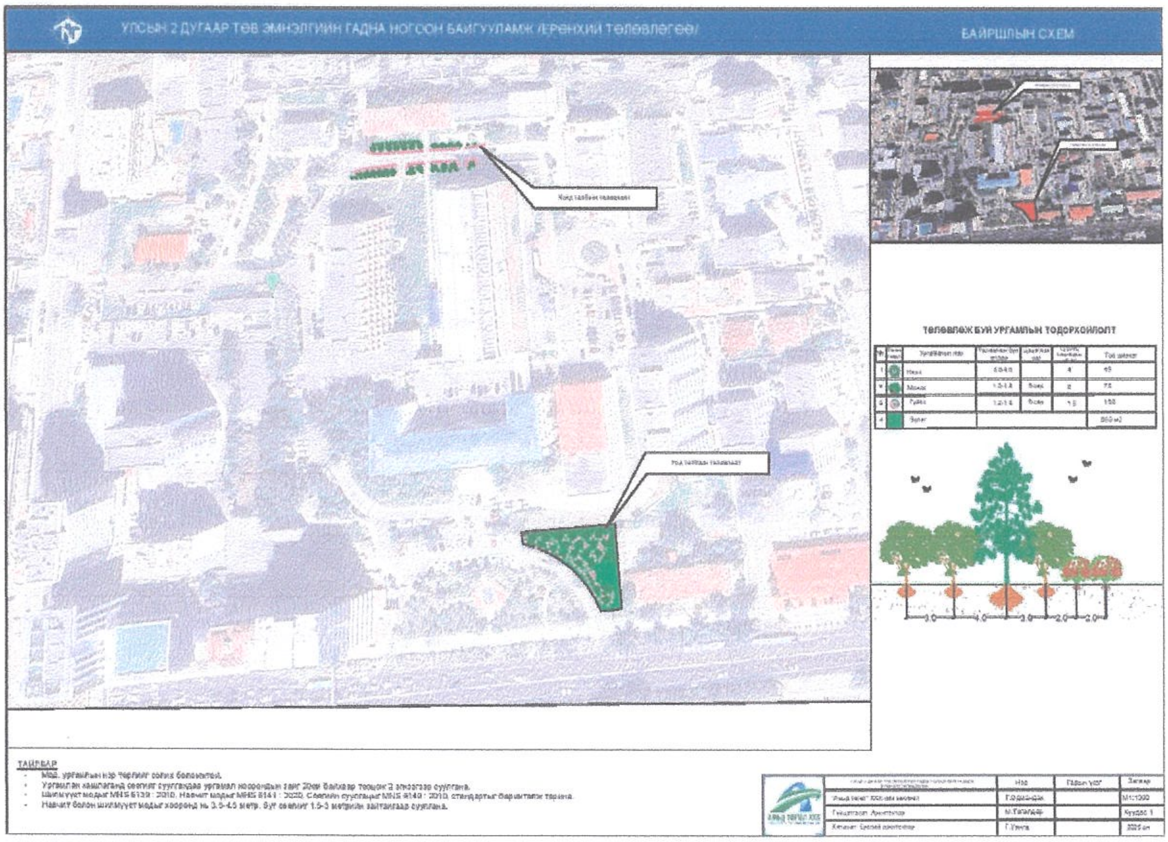
УЛСЫН 2 ДУГААР ТӨВ ЭМНЭЛГИЙН ГАДНА НОГООН БАЙГУУЛАМЖ /ЕРӨНХИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ/
БАЙРШЛЫН СХЕМ
ТӨЛӨВЛӨЖ БУЙ УРГАМЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ
3.0
4.0
3.0
2.0
2.0
ТАЙЛБАР
Мод, ургамлын нэр төрлийг солих боломжтой.
Навчит болон шилмүүст модыг хооронд нь 3.5-4.5 метр, бут сөөгийг 1.5-3 метрийн зайтайгаар суулгана.

ТОМ МОД, БУТ ТАРЬСАН ТЕХНОЛОГИ, АЖЛЫН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Шилмүүст моднууд			Навчит төрлийн мод			Бут сөөг		
Өндөр м	Үндэсний хүзүүнээс доошхи шорооны уртын хэмжээ /см/	Диаметр /см/	Өндөр /м/	Үндэсний хүзүүнээс доошхи шорооны уртын хэмжээ /см/	Диаметр /см/	Өндөр /м/	Үндэсний хүзүүнээс доошхи шорооны уртын хэмжээ /см/	Диаметр /см/
1-1.5	30	40	**1-1.5**	20	30	**1.0**	30	50
1.5-2.0	35	45	**1.5-2.0**	25	35			
2.0-2.5	40	50-55	**2.0-2.5**	30	40-45	**2.0**	40	60
2.5-3.0	45-50	60-70	**2.5-3.0**	40-45	50-55			
3.0-3.5	60-65	80-90	**3.0-3.5**	50-55	60-65			
3.5-4.0	65-70	90-100	**3.5-4.0**	60-65	70-75			
4.0-4.5	75-80	100-110	**4.0-4.5**	70-75	80-85			
4.5-5.0	80-90	120-130	**4.5-5.0**	80-85	90-100			
5.0-5.5	95-с дээш	130-с дээш	**5.0-5.5**					

Талбайгаас модоо бэлтгэх:

Шилжүүлэн суулгах модоо бэлтгэхдээ модны том жижиг болон гол ишнээс хамаараад 40-70см-ын үндэс хөрстэй шороог бутлахгүйгээр ухаж авна.

Зориулалтын боолтоор үндэс шороог боох:

Ухаж гаргаж ирсэн үндэс бүхий шороог зориулалтын хурдан задардаг болон усалгаа арчилгааны явцад саад болхооргүй сийрэг таар, резин материалаар үндэс шороог бутархааргүй болтол чангалж боож бэхлэж бэлтгэнэ.

Тээвэрлэх:

Боож баглаж тээвэрлэхэд бэлэн болсон модыг кран болон хүний хүчээр тээврийн хэрэгсэлд ачна. Ачихдаа мөн мөчир, үндэс шороог гэмтээхгүй байдлаар бэлтгэж талбайгаас гаргана.

Модоо буулгах:

Модоо буулгахад өргөгч кран, хүн ашиглаж олон дахин тээвэр хийхээргүй тарих талбайтай ойрхон газар буулгана.

Нүх ухах:

Захиалагчийн тавьсан шаардлага болон өгөгдсөн зураг, зааврын дагуу ажиллаж 50-90см голчтой 60-70см гүнтэй модны нүхийг ухаж модоо шууд суулгахад бэлэн болгоно.

Том Мод Тарих Технологи:

50 -120 см голчтой 60 – 120 см гүнтэй ухаж бэлдсэн нүхэнд модоо суулгасны дараагаар хантал нь услагаа хийж сайтар хутгаж модны гол ишинд зориулалтын тааран материал болон бусад зөөлөн эдлэл жийрэглэн тулаас модоор тулахад холтос хуурч гэмтэхгүй болтол ороож Прусс модоор 3 талаас нь тулна.

Модны арчилгаа:

Тухайн модыг усалж арчлахдаа улирлаас хамааран услах бөгөөд зуны улиралд нэг модонд 60-100 литр усаар 7 хоногтоо 3 удаа усална. Өвлийн улиралд модны тогоог дүүртэл цас, мөсөөр дүүргэх болно. Энэ усалгаа нь өдрийн байдлаас хамааран шаардагдсан хэмжээний усыг модонд нь дуслын усалгаа хэлбэрээр өгнө.

Зүлэг тарих:

Зүлэгжүүлэх талбайд 15см хар шороон хөрс дэвсэж олон наст зүлэгний үрийг 1м2-д 80граммыг цацаж элсээр хучиж тарина.

Мод тарьсан технологи

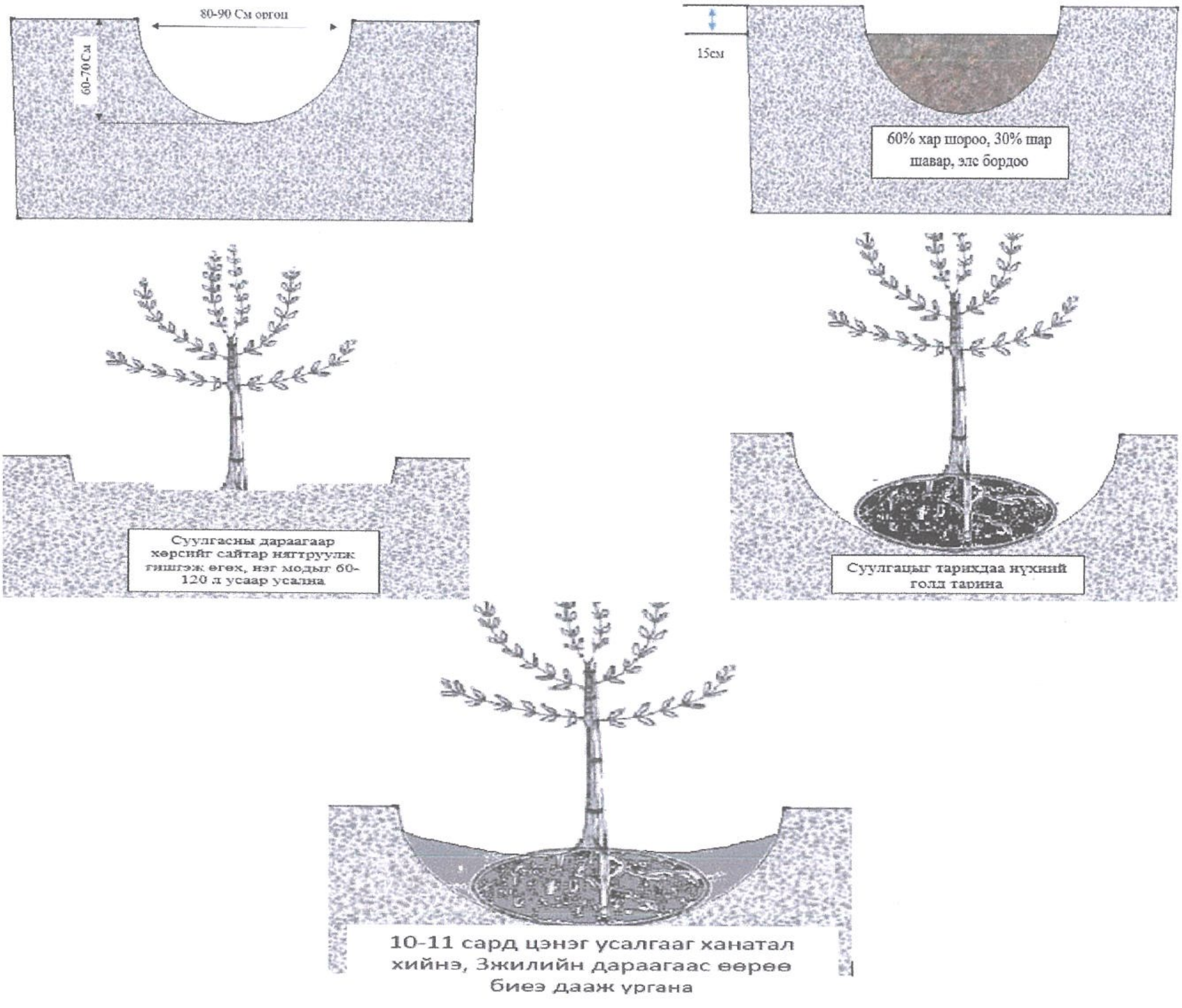

Өмнөх байдал

Том модны нүх ухаж суулгаж байгаа байдал

Бут суулгасан байдал

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

Ажил гүйцэтгэж дууссан байдал

Зүлэгжүүлэлт хийж байгаа байдал

Project	ногоон байгууламж
Work	Хоёр дугаар төв эмнэлэг
Location	БЗД
Content	Нарс,Монос,Гүйлс мод суулгаж,Зүлэг тарьсан ажил
Date	2025.10.08

НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР
Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжүүдийн 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дагуу дүйцүүлэн хамгааллын хөрөнгөөр нийслэлийн Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах нийтийн эзэмшлийн талбайн бичил цэцэрлэгт хүрээлэнд мод тарьж, зүлэгжүүлэн тохижуулах ажлыг ойн мэргэжлийн байгууллага "Тэгш газар" ХХК хийж гүйцэтгэв.
ХӨРӨНГӨ ГАРГАСАН АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН НЭРС
1. "Багануур" ХК
2. "Эвтчулуу" ХХК
3. "Монфрукт" ХХК
4. "Сэрүүн сэлбэ" ХХК
5. "Ката" ХХК
6. "Цэецэз импекс" ХХК
7. "Мөнхсонор трейд" ХХК
8. "Жи Эс Эн Ди" ХХК
9. "Сүмбэр хунтан" ХХК
10. "Лакширикристал" ХХК
11. "Цэецэз импекс" ХХК /ХУД/
12. "Шар монгол" ХХК
13. "Амьдралын илч" ХХК
14. "Минжийн хангай төгөл" ХХК
15. "Сүр сүлд" ХХК
16. "Мандах булаг" ХХК
17. "Кенже" ХХК
18. "Шинэ тоосго" ХХК
2025 он

ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛЛААР БАЯНЗҮРХ ДҮҮРГИЙН 3 ДУГААР ХОРООНЫ НИЙТИЙН ЭЗЭМШЛИЙН ТАЛБАЙД МОД ТАРЬЖ, ЗҮЛЭГЖҮҮЛСЭН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙГ ХҮЛЭЭН АВСАН АКТ

20.25 оны .10. дугаар сарын 20-ны өдөр   № ....   Улаанбаатар хот

Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй “Багануур” ХК, “Эвтчулуу” ХХК, “Жи эс эн Ди” ХХК, “Сэрүүн сэлбэ” ХХК , “Монфрукт” ХХК, “Цээцээ импекс” ХХК, “Мөнх сонор трейд” ХХК, “Лакширикристал” ХХК, “ “Цээцээ импекс” ХХК, “Шар монгол” ХХК, “Амьдралын илч” ХХК, “Мандах булаг” ХХК, “Ката” ХХК, “Сүмбэр хунтан” ХХК, Сүр сүлд” ХХК, “Кенже” ХХК, “Шинэ тоосго” ХХК, “Минжийн хангайн төгөл” ХХК зэрэг аж ахуйн нэгжүүдийн 2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөө, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан дүйцүүлэн хамгааллын хөрөнгөөр “Тэгш газар” ХХК нь Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрт байрлах нийтийн эзэмшлийн 866 мкв талбайг зүлэгжүүлэн, нийтдээ 270 мод тарих ажлыг 2025 оны 9 дүгээр сарын 01-аас 10 дугаар сарын 05-ны өдрүүдэд гэрээний дагуу хийж гүйцэтгэсэн байна.

Гүйцэтгэгч тал нь Баянзүрх дүүргийн 3 дугаар хорооны нутаг дэвсгэрийн нийтийн эзэмшлийн 866 мкв талбайг зүлэгжүүлж, 45 нарс, 150 гүйлс, 75 монос моднуудыг захиалагчийн ажлын зурагт тусгагдсаны дагуу хийж гүйцэтгэсэн байна.

Тарьсан модны нэр төрөл тоо хэмжээ

№	Модны нэр	Өндөр /м/	Тарьсан модны тоо ширхэг	Ургаж байгаа модны тоо ширхэг	Хорогдсон модны тоо	Чанар
1	Нарс	3-4 м	45	45	Үгүй	Сайн
2	Гүйлс	1.2 дээш	150	150	Үгүй	Сайн
3	Монос	1.2 дээш	75	75		Сайн.
4	Зүлэг	$м^2$	866			Сайн
4	Нийт дүн					

Цаашид дүүргийн ногоон байгууламжийн арчилгааны хариуцсан мэргэжлийн аж ахуйн нэгжид эзэнжүүлэн хариуцуулан ажиллуулах зүйтэй байна.

Ажлын хэсгийн гишүүд нийтийн эзэмшлийн талбайд мод тарьж тохижуулах ажлыг батлагдсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэлийг захиалагчийн гаргасан ажлын даалгаварт нийцүүлэн гүйцэтгэсэн тул хүлээж авах боломжтой гэж шийдвэрлэв.

Хүлээн авсан:

Ажлын хэсгийн ахлагч: Ж.Батзолбоо — НБОГ-ын ХБОАХХ-ийн даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Гишүүд: Н.Оюун-Эрдэнэ — НБОГ-ын Хяналтын хэлтсийн Байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч

		А.Монголжингоо	БЗД-ийн ЗДТГ-ын Байгаль орчин, ногоон байгууламж хариуцсан мэргэжилтэн
		О.Сонинцэцэг	БЗД-ийн 3 дугаар хорооны Засаг дарга
Нарийн бичиг:		С.Сүхцоож	НБОГ-ын ХБОАХХ-ийн Газрын хэвлийн хяналт, нөхөн сэргээлт хариуцсан мэргэжилтэн
Хүлээлгэн өгсөн: Гүйцэтгэгч:		С.Алтанцэцэг	“Тэгш газар” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал